

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2:40
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2—
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDAȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Multămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
 Manuscriptele nu se in-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Cum se apără interesele națiunii în contra partidului național român?

Deputatul național dr. A. Vaida în discursul său, ținut Marți în Camera ungară, discurs de vaioare istorică, cald, românesc, care l-a îndemnat pe contele Ștefan Tisza să-i răspundă chiar a doua zi, Joi, în chestia română, a zis și următoarele cuvinte:

„Sunt cazuri din trecut și o să reușească guvernul și în viitor să acapareze un astfel de organ de publicitate, care o vreme părea ca cel mai fervent aderent al partidului național român, ca peste câțva timp să se întoarcă împotriva noastră, a conducătorilor și zi de zi să ne înfățișeze ca niște nebunatici și exaltați, ca imbecili, cari nu știu ce fac și nu-s capabili de a conduce destinele neamului românesc. Și credeți d-voastră, că a ajuns ceva rezultat? Opinia publică română a observat curând, că la spatele acestei prese stă guvernul. Am câștigat noi destule învățături în era lui Bánffy-Ieszenszky, ca să nu ne mai surprindă astfel de fenomene“.

Această observare a deputatului național, care avertizase guvernul să nu creadă, că prin orice campanie pornită împotriva conducătorilor naționali, chiar și prin organe de publicitate românești cu pretenții de a servi interesele poporului român din patrie, se va putea ajunge la împăciuirea acestui popor fără a-i asigura drepturile cuvenite, a dat prilej organului „independent“ din Arad al d-lor dr. Nicolae Oncu și R. Ciorogariu, ca să scrie despre deputatul dr. Alexandru Vaida următoarele:

„Nici suferințele noastre uriașe, starea de robie națională crescândă, nici sângele țaranilor români vărsat cu îmbelșugare, chiar în comitatul, care l-a ales, nici cele multe sute de școale românești închise, nimic din toate acestea n'au fost în stare să-l urnească până acum din rezerva sa. Suferințele neamului întreg sunt pentru d-sa cel mult un bun pretext spre a plasa în cadrul unui discurs parlamentar patimile și urile sale personale“.

Încă înainte de a-și ținea comitetul național român ședința sa din 19 Decembrie 1910 la Budapesta, „Tribuna“ declarase, că pot să vină vremi și împrejurări, când ea va trebui să apere interesele națiunii române chiar împotriva partidului național român.

Vedem, că aceste timpuri au sosit. „Tribuna“ începe să apere interesele națiunii române împotriva partidului național român, combătând acest partid cu armele cele mai abominabile.

Orice partid politic din lume este compus din oameni. Orice partid politic își are reprezentanții săi, conducătorii săi, șefii săi. Cine lovește în conducător, lovește în partid. Nu cunosc lucru mai firesc, decât acesta. Dacă de pildă un ziar ungueresc ar pretinde, că el stă în serviciul partidului independentist și tot atunci în fiecare zi ar ataca în modul cel mai infam pe conducătorii acestui partid, să zicem pe Justh, ori pe Holló, ori pe contele Teodor Batthyányi, oare ce ar zice aderenții partidului independentist despre acest ziar și oare s'ar afla un singur aderent al partidului, ca să sprijinească chiar cu abonamentul său un ziar, care în *ăst mod* crede a servi interesele partidului? Ori să zicem, că un ziar din România ar afișa firma partidului național-liberal de acolo și ar pretinde, că apără interesele acelui partid, dar tot atunci în fiecare zi s'ar năpusti cu adevărată furie asupra d-lui Ionel I. Brătianu de pildă și asupra celorlalți fruntași și conducători ai acestui partid. Oare ce ar zice d. Ionel Brătianu și colegii săi din conducerea partidului despre acel ziar și ce atitudine ar lua întreg partidul național-liberal față de acel ziar iezuit, care una zice și face tocmai contrariul?

În politică surprinderile nu sunt exchise. Peste noapte se pot ivi complicațiuni, cari schimbă radical situațiunile. Să se întâmple dizolvarea Camerei-ungare, de pildă, peste o lună de zile.

Noi credem, că conferența națională va pretinde, ca domnii dr. Al. Vaida-Voevod, și dr. Iuliu Maniu să stea mai departe la locul lor între conducătorii partidului național român, să primească chiar candidatură în vr'un cerc electoral românesc pentru parlament. Să zicem, că d. dr. Vaida va fi candidat la Arpaș și d. dr. Maniu la Vinț. „Tribuna“ dă acum în mâna dușmanilor noștri arma cea mai puternică în contra conducătorilor partidului național român, în contra d-lor dr. Al. Vaida și dr. Iuliu Maniu. Candidatul guvernamental din cercul Arpașului, fie ungar, fie român, ori corteșii lui n'au decât să ia cu ei numărul 56 al „Tribunei“, apoi din sat în sat la toate adunările electorale să le arate Românilor ziarul cel mai naționalist „Tribuna“ și să zică: Veniți să vedeți cu ochii voștri. Am adus însuși ziarul, căci altfel n'ați crede vorbelor mele. Aci e „Tribuna“. Ziarul vostru cel mai bun, cel mai național, la care scrie neîntrecutul vostru poet Octavian Goga și cei mai mari scriitori ai voștri Ioan Agârbiceanu și Alexandru Ciura. Apoi ziarul acesta, cel mai bun prieten al vostru iată ce scrie despre dr. Alexandru Vaida, candidatul partidului național român. Vă citesc.

„Nici suferințele noastre uriașe, starea de robie națională crescândă, nici sângele țaranilor români vărsat cu îmbelșugare, chiar în comitatul, care l'a ales, nici cele multe sute de școale românești

închise, nimic din toate acestea nu a fost în stare să-l urnească până acum din rezerva sa: **Suferințele neamului întreg sunt pentru d-sa cel mult un bun pretext spre a plasa în cadrul unui discurs parlamentar patimile și urile sale personale“.**

Și apoi candidatul guvernamental din cercul Vințului, fie maghiar ori român, sau corteșii lui, vor duce cu ei Nr. 57 al „Tribunei“. Și vor zice așa: Cum? Voi vreți să alegeți deputat pe d. Iuliu Maniu? Dar știți voi, cine este acest d. Iuliu Maniu? Iată aci e „Tribuna“, cel mai naționalist ziar român. Am adus-o cu mine, căci altfel nu mi-ați crede. Vedeți în ziarul acesta dr. Nicolae Oncu, cel mai mare Român, care în viața sa n'a mințit, zice despre dr. Iuliu Maniu, că „sub conducerea lui, cauza națională a ajuns vrednică de compătimitere și de plâns“. Voi veți alege deci pe acela, care a făcut de rușine cauza voastră națională? Asta vi-o spune doar „Tribuna“, ziarul vostru cel mai naționalist, cel mai intransigent, care reprezintă „aripa stângă“ în partidul național.

Dacă nu este clar, ca lumina soarelui, că în chipul acesta „Tribuna“ face servicii guvernului și șovinismului maghiar, atunci eu, recunosc, nu am noțiune de ceea ce va să zică — limpede. Este mai presus de orice îndoială, că „Tribuna“ numai afirmă, că apără interesele partidului național, *de fapt însă ea tradează aceste interese și face servicii maghiarismului.* Aș voi să văd eu, ce ar face partidul național-liberal din România cu un organ de publicitate, care în chipul acesta ar servi interesele acelui partid.

Dar să zicem, că „Tribuna“ nu are alt scop, decât să facă, ca acești eminenti bărbați ai partidului nostru național, cari după părerea ei sunt nevrednici, să se retragă din luptele noastre politice și să lase locul lor altora. Cu bărbații aceștia este însă solidar întreg comitetul nostru național și este cert, că dimpreună cu ei în cazul acesta s'ar retrage toți membrii comitetului național.

Cine-i va înlocui? Marele Român d. dr. Nicolae Oncu, care dela nașterea sa până la moarte niciodată nu a mințit, care a creat societatea românească din Arad, a înființat, a susținut, susține și va susține în vecii vecilor institutul de credit și economii „Victoria“ din Arad, a înființat și susține „Tribuna“ cu toate instituțiile și subinstituțiile ei, a zidit din averea sa Casa Națională din Arad, atotțiitorul, făcătorul ceriului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor, precum și vrednicul său tovarăș de „luptă“ Prea Cuvioșia Sa părintele protosințel Roman Ciorogariu, neprihănitul, care spovedindu-se sieși a aflat candidul său suflet fără maculă, de bună samă nu vor primi candidaturi naționale, căci atotțiitorul a fost patru ani de zile deputat și a bombănit o singură dată în par-

lament ceva a vorbire, câtă vreme în congresele și sinoadele bisericesti ucide lumea cu vorbăria sa fără sfârșit, fiind pentru parlament totdeauna bolnav, pentru sinoade totdeauna sănătos, iar vrednicul său tovarăș de luptă, nici măcar în casa comitatului nu și-a deschis vreodată glasul fermecător, necum să se angajeze pentru parlament ori pentru adunările populare.

Va înlocui deci pe badea Gheorghe, iubitul nostru poet Octavian Goga, în locul d-lui Teodor Mihali se va pune Ion Agârbiceanu și locul lui dr. Iuliu Maniu îl va ocupa cu vrednicie Alex. Ciura, că-i tot din Blaj și-i literat. Dar ce-o fi cu ceilalți? Bine, că mai avem pe d-nii Sever Bocu, Ion Montani, Iosif Schiopul și Iuliu Giurgiu, dar tot nu sunt încă destui. Va trebui nesmintit să aducem acasă pe d. Ilarie Chendi și pe genialul student Soricu.

Dacă comandita „Tribunei“ independente asta o voiește, pentruce nu ni-o spune pe față?

Dăm în judecata opiniei cinstite a românilor întregi această *trădare evidentă* a intereselor partidului național român din Ungaria și Ardeal. Cine va putea dovedi, că procedura aceasta nu este trădare, acela ne închinăm, căci acela va întrece pe toți sofistii universului.

Eroi de provincie

(C.) Țara asta e plină de eroi! Nu e însă, acum, vorba de acele organe administrative, din vre-un neînsemnat colț de provincie, cari, în numele *ideii* și cu de la sine putere, sfidează legea; nu e vorba de jandarmul, care, cu îndemnul de la alții și foarte adesea cu de la sine putere — întotdeauna însă cu multă bunăvoință — străpunge tot în numele „ideii“ pe Valah! Și nu e vorba nici de atâți eroi, înfierbântați și fără căpătâi, cari, cu gesturi obraznice, ne sfidează în casa noastră proprie! E vorba de o altă categorie, care are, de comun cu ceilalți, lucrul cel mai de căpetenie: *ideia*! Sunt eroii din părțile „primejduite“ ale maghiarismului, *eroii-sentinelă*, conștienți de asta.

Nădejdi frânte

de Neli Cornea

Dorul, simbolizat prin o femeie frumoasă, cu ochi visători, galeși, era plămădirea creierilor înfrigați ai pictorului Costică Verescu, care-l urmărea ziua și noaptea. N'avea odihnă, nu lucra, nu dormia liniștit de când încolțise într'ânsul dorința de a întrupa această plămădire, care-l purta în crăiea viselor de mărire.

Să fie *cineva*, despre care se vorbește, care e cunoscut, pizmuit, după care se întorc oamenii pe stradă, să fie un artist la modă, înaintea căruia se prosternă toată lumea, să fie numit deodată cu Aman și Grigorescu, iată năzuințele, ce-l frământau ațâfându-l să-și închiege plămădirea în culori.

Era încredințat, că făptuirea acestei icoane i-ar izbândi slavă, faimă, nemurire, tot ce râvnește în taină un suflet de artist. Dar, ca să-și vadă dorința cu ochii, îi trebuie ca model o femeie, care să fie întocmai ca duiosul chip răsărit în lumina închipuirii lui.

Unde să afle însă femeia cu ochii adânci, plini de acel alean, care-i răsfrângerea dorurilor neînțelese, cum au prințesele din Indii, cari mor de dorul dragostei ce nu cunosc, deși asta li-e menirea.

„Unde, unde s'o găsec“, — se întreba neîncetat, pornind în căutarea femeii cu visata minune în ochi.

Aceștia sunt eroii, cari oferă, spre analiză, materialul cel mai bogat pentru studierea unei mentalități perfide și bolnave, a cărei vindecare, după o modestă părere nu poate să vină de cât dela noi.

Aproape zilnic vedem apărând, la cine știe ce răspântie de țară pe acest erou plin de praf, cu scutul frânt și nelăut și luând atitudini de o melancolică poftă pentru Dulcinea cea în buget sălășluită și de o amenințătoare îngâmfare pentru morile de vânt, cari au o singură scădere: n'au în preajma lor apă rece...

Aceștia sunt eroii-sonerie, cari dau alarma în presă.

Mai zilele trecute unul din acești patrioți de provincie, un profesor al universității din Cluj, sună în dungă clopotul, dogit de atâta bătaie, al imperialismului maghiar, dând alarma, că odată cu gazul de iluminat se duce*) ăluia și ideia!

Intr'un prim articol din vecinic înfierbântatul „Budapesti Hirlap“, acest profesor dă expresie mentalității feudale a celor vre-o 120 oficiali și nobili scăpătați ai Ardealului, cari, adunați la Cluj, cer sprijinul de orice fel al guvernului — dar mai cu seamă cel bănesc — pentru exploatarea gazului dela Șarmaș. Și între ei, nu trebuie să uităm, că se găseau și vre-o 20 reprezentanți — între cari și 2 deputați — ai Sașilor, purtând și pe acolo, ca niște adevărați ologi ai țării acesteia, jalea lor adâncă pentru vremurile dispărute, când din sudoarea frunții lor agonisau ei, *Valahii*, pentru toți!

La Cluj instinctul parazitar al nobilimii ardelenice de odinioară a avut o izbucnire elementară, iar profesorul universitar Cholnoky i-a dat cea mai tipică expresie în coloanele ziarului din Budapesta. Lupta, pe care o conduc intelectualii maghiari din Ardeal împotriva „*Valahimeii agresive*“ e grea, iar țara-mamă e datoare „să intervie“. Profesorul își dă seama câtă răspundere are față de „idee“, el care se găsește între luptători, *conducător* în rândurile cele dintâi... O dă, când pe vâică-

*) Dacă se poate pune „dracului“ e, cred mai bine. Cg.

reală, când pe un entuziasm deșirat, căutând să strecoare și câteva însinuații perfide pe socoteala României.

Să lăsăm la o parte și gazul de iluminat, care în cele din urmă tot a usturoi are să miroase; să lăsăm în capetele înfierbântate ale unei lumi desorientate de patimă și trândăvie și linia ferată, care ar avea să străbată Ardealul pe urmele „ideii“ și să fie prelungită până la Odesa...

Dacă nu poate fi vorba de o atitudine „agresivă“ a Românilor, regretabil și îngrijitor de temperați îndeosebi în părțile Clujului, se poate vorbi însă pe sfântă dreptate, de o „ieșire“ agresivă a dușmanilor ființei noastre pe pământul nostru, atunci, când nu ni se dă dreptul nici măcar să lăncezim! E o ieșire agresivă atunci când, fără teamă de pedeapsă disciplinară, studenții maghiari încearcă să împiedice citirea unui ziar românesc, chiar dacă el va fi fost deschis ostentativ!

Am fi mândri, dacă Românii din părțile Clujului ar purta pe drept ponosul și am fi mândri iarăși, dacă vâicăreala corepondentului din Brad al împătimatei „B. H.“, ar fi ecoul unei mișcări de rededeptare pornită de inimi calde în acest mic centru românesc.

Deși intelectualii noștri din Brad s'au smuls atât de anevoie și de silnic de tovarășia casinei, în care Ungurii și Jidanii, cu o fărâmă de „barátság“, i-au ținut la distanța convenită pe „Valahi“, *salut* inimile calde și caracterele frumoase cari, cel puțin, înțeleg, că sunt acolo reprezentanți ai unei culturi hărțuite, ai unui popor nedreptățit, care dela noi așteaptă viața cea adevărată, iar nu „barátság“-uri, pe cari le plătește atât de scump!

Conduita de o intoleranță categorică a intelectualilor maghiari față de orice manifestare conștientă și sistematică a ființei, a cultului nostru, să ne fie vecinic în minte. Prietenie între noi și ei se face numai jertfind și uitând datoriile față de noi și de ai noștri. În cea mai covârșitoare a lor majoritate ei rămân sentinele ale unei idei, din care se hrănesc — și din care se hrănește o întregă clasă ajunsă la des-

Nu-i mai păsa de nimic în lume, nu-l preocupa decât plămădirea lui, din a cărei izbândire închipuirea-i țesuse o patimă oarbă, arzătoare, ce-l vânzolea ca niște friguri. Capu-i ardea, era în flacări, tot frământându-se cu născocirea amănunțimilor. Minte-i nu mai svăcnea decât prin această icoană zămislită, care de ce se deslușia mai luminoasă din pervazul nehotărât al închipuirii, de ce îl neliniștea mai aprig, cu încăpăținarea unui gând prigonitor aproape, fâlfâindu-i înaintea ochilor, razele seducătoare ale gloriei.

Zădarnic umbla însă lainic ceasuri întregi pe strade, pătrunzând locurile, unde era îngheșuală de lume, teatre, furnicarul de pe calea Victoriei, halele, șoseaua, nicări nu găsea ochii visători, tânguiosi de dor tainic, neimplinit.

După o hoinărie stearpă, într'un amurg de Aprilie s'a întors acasă mai obosit ca oricând. Pe suflet i-se așternuse o mâhnire, ca o durere, cum doare un refuz, o cădere dintr'un vis, o nădejde, ce se depărtează spre zări cu neputință de apropiat.

Venind mai curând ea de obicei, nimeni nu-l așteptase. În casă era liniște deplină. Fetele lui, Lia și Lila, se jucau în fundul grădinei. Numai din când în când străbătea până în odăi câte-un chiot de copil vesel. Pătrunsese nesimțit de nimeni până la salon, unde o auzia cetind pe tovarășa-i de viață, Aneta.

Dar nu putuse intra. Picioarele-i primesc rădăcini în prag, la „vedenia“, ce i-se înfățișa prin ușa deschisă.

Minunea minunilor, femeia visată, cântată

cu nepotolitu-i neastâmpăr, era în salon, ascultând „Pe apă“ de Maupassant, ce cetea Aneta.

Susana Cioijan, prietena nevastei lui!

Numai la dansa nu s'a gândit... și rămăsese locului ca pironit. Uimirea îl îneca, vorba-i murise pe buze.

Nu i-s'a sbătut deci inima în nădejdi deșerte... Nu mai visează... E aici, aproape de el, în aieve, în fața lui, „dorul“ întrupat, femeia cu ochii mari, galeși...

Ce bucurie înnebunitoare!

Ochii aceștia, în cari se oglindeau toate luminile cerului albastru în jocul lor de desmierdare cu apele adânci, îi luau vederile, îi răvășeau mintea. Frumusețea lor, întrecea cu mult pe aceea, cu care-și împodobise plămădirea.

Nu, el nici nu-și putuse închipui asemenea minune, aci de o taină ispititoare, de care nu știi ce ascunde, cum nu știi ce ascund norii de vară, aci de un farmec duios, par'că în ei tremură pitiș durerea de pe lume.

Susana, cum sta cu ochii duși în focul asfințitului, ascultând par'că muzica primăverii, care desface dorinți, ațâță vise, ademenește la înflorire, avea în toată făptura ei, în adevăr, răsfrângerea mistuitorului dor neimplinit.

Idila din noaptea cu lună plină, a celui mai mare povestitor, trezise din simțirile-i adormite dorul, învâluind-o de aceea duios și senin, ce căuta Costică de atâta vreme. El sta și privea cu lăcomie, cu răsuflarea oprită icoana minunată ce înfățișa Susana, cum își pleca puțin capul înainte, pentru a putea sorbi mai în tihnă, — pecând visa, cu ușor suflu de alean în lu-

nădejde prin trândăvia și ruina ei materială pe deoparte și prin regenerarea morală a maselor pe de alta!

Prin jertfa, care iese din izvoarele curate ale sufletului, vom putea face să se audă strigăte și mai sincere din partea acelor patrioți de provincie, cari n'au renunțat încă la ideia dominațiunii maghiare în această țară.

Circulariul

P. S. Sale a episcopului dr. E. Cristea al Caransebeșului

P. S. Sa episcopul dr. M. E. Cristea al Caransebeșului a trimis o foarte calduroasă și luminată chemare către toată obștea credincioasă a Episcopiei sale, ca aceea să-i vină într'ajutor a înlătura o veche și arzătoare lipsă a acestei episcopii: de a avea și ea un seminar diecezan pentru educația bună a viitorilor preoți și învățători.

Calda chemare a P. S. Sale, ce năzuește spre tot ce e bun, nobil și de folos bisericeii și neamului său, va fi citită în Dumineca Floriilor în toate bisericile din dieceza Sa. Indemnăm pe toți cetitorii ziarului nostru din dieceza Caransebeșului, a se face unul fiecare apostol viu și zelos al cuvântului arhierelui lor, și premergând înșiși cu exemplu bun, cu jertfire pentru scopul sfânt: să răspundă glasului chemător prin trimiterea de cât mai frumoase colecte, așa, că bunul lor Arhieriu să-și poată vedea cât mai repede visul întrupat.

Foarte mult am dori, dacă o astfel de chemare ar afla resunet nu numai între hotarele diecezei Caransebeșului, ci în toate părțile locuite de credincioși, frați ai celor dela Caransebeș.

Lăsăm să urmeze în întregime caldurosul apel al P. S. Sale episcopului Caransebeșului:

Miron

din mila lui Dumnezeu și voința clerului și-a poporului dreptcredincios episcop român al eparhiei Caransebeșului

Tuturor dignitarilor bisericești, deputaților sinodali, asesorilor konzistoriali, protopopilor tractuali, comitetelor parohiale din singu-

mina lăptoasă a obrăjilor ei albi, — mireazma dulce, ametoare a florilor unui liliac, ce-și scutura podoaba lângă fereastra deschisă.

Ea, nu bănuia nimic, cum o pânneau doi ochi scânteietori de plăcere. Cu atât mai puțin își dădea seamă, că înrupa icoana cea mai frumoasă, ce se îngânase vreodată în visele unui poet, cum își uitase ochii în minunea asfințitului, pe când doru-i desprins din zăvoarele tânjirei — ce-i fusese osânda, — apucă drumul nemărginirei, căutând taina sfântă a îndemnurilor neînțelese.

Dar... Susana ar primi să-i fie model?... fulgeră deodată prin mintea lui Costică. Ea ocolește oamenii și pe bărbați îndeosebi. Nici la nevasta lui nu vine, decât atunci, când știe că el nu-i acasă. S'ascunde de lume firea ei visătoare, sfioasă ca viorelele din umbra pădurilor.

Și la gândul că Susana refuză, făcu pe nevrute o mișcare, ce-i atrase privirile tinerelor femei. Un țipăt ușor înăbușit și Susana fu în picioare, gata de plecare, ca izgonită de o nălucă.

Înzădar o oprea să mai cetească câteva fețe, ea a rămas neînduplecată și plecă.

Costică se grăbi în atelierul lui, unde se trânti pe canapeaua acoperită cu o piele de urs alb. Stătea uluit, adânc pătruns de vraja chipului ce-i luminase așa pe neașteptate nădejdiile de izbândă.

Dar prea curând fusese trezit din plăcuta piroteală, în care-l legănase bucuria nădejdei,

raticele comune bisericești, întreg clerului pastoral și iubitorului popor credincios din eparhie! Dar și milă dela Dumnezeu, părintele nostru cel din ceriuri!

Simțul răspândirii mari, ce ne apasă umerii pe urma grelei chemări, încredințate nouă, sfințitorilor noștri și tuturor fruntașilor, trimiși de cler și popor în marele sfat al întregii vladicii, numit sinod eparhial, ne-a îndemnat, ca — întrunindu-ne cu toții împreună — să ne sfătuim asupra mijloacelor și căilor, pe cari mai bine și mai cu nădejde am putea asigura și întări temelile viitorului bisericeii noastre și a credinciosului ei popor.

După lungi și amănunțite debateri am ajuns la acel sfârșit, că așezămintele noastre bisericești și culturale din centrul episcopiei noastre au să se lupte cu cele mai mari greutăți și lipse, cari împiedică pe cei dela cărma bisericeii noastre dela realizarea unui progres mai vădit, ba uneori opăcesc chiar și mersul normal al afacerilor curente. Și știut este, că centrul episcopiei noastre — unde residă episcopul cu sfințicii și împreună-muncitorii săi, este capul întregului nostru organizm bisericesc, chemat a croi planurile și căile pentru nimicirea tuturor relelor încuibate în sânul credincioșilor, pentru curățirea holdei sufletești a poporului de toate buruienile otrăvitoare, și pentru îndreptarea lui pe calea ce duce la înaintarea în cele morale, culturale și economice. Știut este, că centrul episcopiei are să formeze inima, care trebuie să încălzească pe toți conducătorii poporului — preoți, învățători și fruntași — și să-i însuflețească la muncă neobosită pentru binele celor ce formează biserica cea vie a episcopiei întregi. Astfel — călăuziți de acest adevăr — cu toții trebuie să sjungem la propunerea, că lipsele așezămintelor din centrul episcopiei trebuie grabnic delăturate. Toți — cu mici cu mare, singuraticii, precum și comunele bisericești și toate corporațiunile din ele — trebuie să ne sară în ajutor, căci acolo, unde este capul și cărma bisericeii noastre, acolo trebuie să fie puterea și fala vladicii întregi.

Cine vrea să ne cunoască episcopia noastră, vine la centrul ei, ca să vadă ce-i putem arăta?

În concluzul măritului sinod eparhial n-rul 45/1910 astfel se zugrăvește multele din trebuințele episcopiei noastre... „n'avem de unde îmbunătăți cât de eât salariile profesorilor și ale oficialilor konzistoriali de sus până jos“, și astfel la slujbe cu plată puțină abia se găesc bărbați potriviți pentru ele; n'avem un edificiu seminarial corespunzător... și internat de dai Doamne nici pentru elevii din secțiunea teologică, nici pentru cei din secțiunea pedagogică“, și de aceea mulți fii buni ai eparhiei noastre se feresc de aceste cariere, iar cei ce vin la teologie și pedagogie sunt stingheriți în ocupațiunile și traiul lor din seminar, prin neajunsurile, ce le întâmpină din

că-și vuzuse aevea visul atâtor ceasuri de neastâmpăr.

Cu părere de rău, cu durere par'că trebuie să-și smulgă luarea aminte, dela frumusețea ce-i scăpărase înaintea ochilor, buimăcindu-l.

Aneta intră la el, în felul ei sgomotos, imputându-i fuga Susanei. Dar el de geaba o ruga să nu-i turbure singurele clipe senine ce are aici în atelierul său, căci ea pornită pe gâlceavă muștrările-i țîșniră de pe buze în șuvoiu tot mai întejit.

— Cum, să tac mereu, ca un pește, urmă ea din ce în ce mai îndârjită, — dar îmi întrece puterile... De ce nu mi-aș vărsa adevărată focul dela inimă?... Tu te porți cu mine ca un dușman, cu toate că eu îți sufer cu răbdare de inger toate năravurile artistice. Dar îmi ești prea drag și iubirea este iertătoare. Tu însă, mă ocolești, ai vrea să scapi de mine. Dragostea ta s'a sfârșit...

— Hei, pânea tăiată nu se mai lipește înapoi.

— Prea curând m'a ajuns însă aceasta nenorocire.

Nu sunt nici trei ani încheiați de când ne-am luat, îngâna ea luptând cu lacrimile care o pridideau.

Femeia care vrea să-și păstreze dragostea soțului, să nu-l chinuiască cu cicălituri și gelozie, căci muștrările stâng și cea mai caldă dragoste.

— Te-ai îndepărtat de mine știu, îmi porți Sâmbetele, dar ești și dușmanul tău propriu, căci

lipsa unei clădiri unitare și potrivite: „n'avem cancelării pentru trebuințele administrațiunii centrale“, din care cauză se împiedică munca și să întârzie rezolvarea afacerilor; „n'avem destule mijloace pentru ajutorarea școalelor, învățătorilor și a catiheților“, din care cauză în unele sate sărace tinerimea rămâne lipsită de razele luminoase ale cultuii. iară în altele crește fără a se împărtași de cunoștințele credinței strămoșești. Și — precum în natură fără lumină și căldură nu se desvoaltă plantele și ierburile, — așa și tinerimea — lipsită de lumina minții și căldura credinței străbune — nu va putea deveni tăria și scutul familiilor, a bisericeii, a neamului și a patriei.

Pentru acoperirea succesivă a acestor trebuințe, sinodul hotărăște a se întemeia un nou fond eparhial. Temelia acestui fond am pus-o însu-mi, subsemnatul episcop, cu 5000 coroane dimpreună cu alți fruntași, clerici și mireni, a căror contribuiri s'au urcat cu sfârșitul anului trecut la însemnata sumă de peste 70.000 cor. Din aceasta și până acuma am ajutat mai multe parohii sărace, ca să-și poată clădi școale corespunzătoare legilor și cerințelor pedagogice, și ca să nu perdem aceste așezăminte ale bisericeii.

*

Temelia bisericeii noastre celei vii o formează fără îndoială poporul dela țară, credincioșii noștri din singuraticile sate și comune. Viitorul nostru și al bisericeii atârnă dela ei. De aceea acestor credincioși trebuie să le deie cei dela cărmuirea bisericeii cea mai mare îngrijire, ca să se poată mântui de toate relele și să poată spori în cele bisericești, culturale și economice, devenind zidul puternic al bisericeii și al tuturor așezămintelor ei, și să crească și patriei cetățeni valoroși, vrednici de vestii lor părinți și strămoși, cari adeseori au format din trupurile lor zid de apărare a țării contra semilunei turcești. În scopul acesta poporul are lipsă de conducători harnici, isteți, pătrunși de gândul de a-și păzi turma, încât să-și puie și sufletul pentru ea și înaintarea ei. Preoții și învățătorii trebuie deci în prima linie să fie la culmea chemării lor. Lor le sunt încredințați credincioșii bisericeii noastre. Dela priceperea și zelul lor de păstorie atârnă în cea mai mare măsură viitorul parohiilor și cu ele a eparhiei întregi. Iară de altă parte un mare adevăr exprimă un s. Grigore, când zice: „Preoții cei răi cauzează decadența poporului“.

Ca ei să poată îndeplini această grea sarcină, trebuie să deie tinerimei seminariale, ce se pregătește pentru cariera preotească și învățătorească cea mai aleasă și îngrijită creștere, atât ca instrucție cât și ca educație.

Preoții noștri din bătrâni n'au avut prea multă carte, dară tăria credinței lor și simțul răspunderii pentru slujba lor de păstori i-a făcut apostoli prețuiți și neuitați ai bisericilor noastre

nu faci nimic. Nimeni nu te vede, nu te știe, arta ta pe semne-i o poveste numai.

— Ei, ajunge — îi curmă el deodată limbuția cu un țipăt răgușit, sărind ars, cu nările tremurând, ceace trăda o aplecare spre mânia și cruzime. Pe gât i-se unflară vinele, în ochii întunecoși ardea o amenințare.

Aneta, știind ce rău s'aprinde el, cel cobăit și nepăsător de altfel, când îi atingi struna simțitoare, ciudățeniile de artist, văzu în sfârșit, că vâpaia o răpise prea departe. Își innecă deci veninul ce mai clocotea surd întrânsa și-i zise cu glas înăbușit:

— Bine, bine, iață-ți fac gustul și te las singur. Dar îngăduie și tu, că am dreptate să fiu supărată, pentru că ai speriat-o pe Susana. Atâta mângăiere am și eu în viață, prietenia ei...

— De ce fuge și ea așa de desnădăjduită, ca o sălbătaciune, când dă cu ochii de mine?

— Se pleacă numai voilor soțului ei crunt, care o pândește, ca nu cumva să schimbe o vorbă cu vre-un bărbat, cum își pândește paianjenul din colț victima. Sub cuvânt că vrea s'o ferească de suferințe, i-a prefăcut traiul în temniță. Nu-i îngăduie nimic din bucuriile vieții, nici teatru, nici concerte, nici plimbări...

Costică n'a putut înăbuși un oftat de milă și cuvântul „sărmana“ i-se desprins de pe buze pe nevrute.

(Sfârșitul în n-rul viitor).

dela sate. Astăzi tinerimea, din care se recrutează elevii seminariilor, crescută în școli neconfesionale, este mai expusă ispitei multor curente neprielnice bisericii și învățăturilor ei, mai ales că azi lumea e plină de fel și fel de credințe deșarte: de aceea și trebuie muncă îndoită pentru de a putea crește preoți buni și convinși.

Nu încapă nici o îndoială, că *asupra creșterii elevilor din seminar are înrîurire și edificiul, și internatul, unde elevii au să petreacă 3—4 ani.*

Toate bisericile își cresc preoțimea și dăslimea în internate, ca toată purtarea, toată ținuta, tot pasul să fie controlat și îndrumat spre ținta, ce se urmărește. Ba în unele țări clericii se cresc în seminarii, unde intră de mici băieți, ca astfel de mici să fie feriți de orice învățături și apucături rele, cari le-ar putea învenina sufletul, căci după vorba s. Ieronim: „E greu a stârpi aceea, ce a supt în sine sufletul tânăr“.

Internatul, de care eparhia noastră dispune astăzi este de tot necorespunzător. Dar să nu-l descriem Noi, ci să ascultăm de glasul elevilor clerici, cari locuiesc azi în el. Iată cum îl descriu:

„Sala de studiu, în care au să se facă preparațiile pentru școală, nu e suficientă... așa în cât suntem siliți a studia în refectoriul umed și rece sau în întunecoasa odaie a servitorului: ba ce e mai mult se studiază și în pod la lumânare, unde vecinic e curent. În o astfel de situație nu numai că nu putem satisface cerințele înalților noștri dignitari în ceea ce privește progresul în studii, dar ne atragem și diferite morburii, cari ne îngreuează și mai mult împlinirea datorințelor... Starea zidirii ca atare e sub critică. Pe la ferești vântul intră în liberă voie: la ușe deasemenea. Plafonul ne amenință cu cădere, cuptorul... fumegă. Dormitorul se află în același hal ca sala de studii cu adaosul, că nu ne putem scăpa de duhoarea infiltrată în pereți. Ne sculăm cu capul turmentat atât de duhoare cât și de fum“.

Iată, iubit cler și popor, glasul de tânguire al propriilor Voștri fii și nepoți. El trebuie să Vă pătrundă la inimă și să Vă predisună la jertfe pentru zidirea unui

Seminar episcopesc, care să facă cinste unei eparhii de peste 400.000 suflete, așezate în aproape 400 comune bisericesti nu din cele mai sărace, ba unele chiar cu bună și înfloritoare stare materială.

Iată, iubiților Noștri credincioși, cuvântul pentru care Noi ținem de una din cele mai arzătoare trebuințe a episcopiei noastre zidirea unui seminar.

Dacă atâtea comune bisericesti d-ale noastre au școli și biserici din cele mai mărețe în întreaga noastră metropolie, oare aproape 400 de comune să nu fie în stare a face în centrul vlădiciei noastre un seminar, care să ne facă cinste?

Eu zic, că putem, numai să voim, numai să ne știm însufleși unii pe alții pentru mărețul scop.

„Demnitatea preoțească întrece pe ori care alta, deci să recere, ca celce o are să servească tuturor de model“, zice un s. Grigorie; iar într'un internat ca cel descris cu greu se vor putea pregăti clericii pentru înalta și greaua lor chemare, ca să devie „lumina lumii și sarea pământului“.

Cu deplină încredere în spiritul și iubirea de jertfă a clerului, poporului și a tuturor fruntașilor lui din acest frumos și în mare parte mănănos și binecuvântat colț de țară al iubitei noastre patrii, Ne îndreptăm și noi glasul Nostru părintesc către toți fii vlădiciei noastre, chemându-i pe toți — cu mic cu mare, tineri și bătrâni, bărbați și femei — la contribuție pentru noul fond eparhial și îndeosebi pentru zidirea unui seminar episcopesc.

O fac aceasta — îndatorat de concluzul

măritului sinod eparhial Nr. 45 din 1910, adus pe temeiul punctului VIII. din „dispozițiunile generale“ ale „Statutului organic“. Anume la propunerea și dorința noastră de a fi însărcinat consistorul eparhial cu îndeplinirea unei colecte generale în scopul întemeierii unui fond nou pentru acoperirea trebuințelor arzătoare atinse mai sus, sinodul a hotărât astfel: „Sinodul eparhial — ascultând cu vie atențiune această nobilă și frumoasă dorință a Preasfinției Sale Dlui episcop dr. Elie Miron Cristea — între aplause unanime — cu adâncă recunoștință și mulțumită primește donațiunea de 5000 cor. și decide, ca Consistorul diecezan să lanseze o colectă-apel spre realizarea dorinței Preasfinției Sale: întemeierea unui fond eparhial special“.

„Unanimele aplause“, cu cari a fost primită această propunere, a-și dori să se prefacă în *unanime contribuiri* ale tuturor credincioșilor din eparhie, și atunci scopul măreț e aproape de intrupare.

Un adânc simț de recunoștință Ne cuprinde față de nemuritorii Noștri înaintași în scaunul arhieresc, episcopii Ioan și Nicolae, dintre cari mai ales primul episcop național, fericitul Ioan Popasu, — luptând cu mari piedeci și negăsind în centru aproape nimic, — ne-a creat așazicând din nimica și ne-a întemeiat așezămintele și fondurile ce le avem. Neînchipuit de grele, uriașe chiar, și azi de noi aproape neînțelese, erau greutățile între cari a lucrat el și preoțimea sa. Generația lui și în asemenea împrejurări mașteră și-a făcut datorința, lăsându-ne moștenire — pe lângă iubirea nețărmurită de biserică, neam și patrie — și însemnate așezăminte. Binecuvântată să fie în veci amintirea vrednicilor noștri fruntași.

Acum a sosit rândul nostru, a fiilor de azi ai sf. noastre biserici. Acuma deci a sosit vremea, ca să ne arătăm și noi vrednici de nemuritorii noștri părinți și înaintași. Acum ni-se îmbe cel mai binevenit prilej, ca să dovedim — nu dela gură — ci prin fapte și prin jertfe, cum ne iubim biserică și legea strămoșească?

Iubiților Credincioși!

Dacă în centrul episcopiei noastre n'am avea lipse mari — precum de fapt avem, — dacă am dispune de cuvenitele fonduri, din cari să zidim un seminar potrivit împrejurărilor noastre: — Noi și atunci Ne-am îndrepta glasul Nostru către toți credincioșii eparhiei. Iată de ce? Noi, vrem, că la seminarul, ce se va zidi fiecare suflet dreptcredincios român din întreagă vlădicia să deie ceva, ca să aibă toți conștiința, că au contribuit fie și numai cu o cărămidă la ridicarea acestui templu de cultură românească. Această conștiință va face apoi, ca seminarul să devie în ochii tuturor credincioșilor noștri semn văzut, simbolul unității noastre bisericesti-culturale, închiegându-ne „dela vlădică până la opincă“ prin dragostea cătră așezământul cel mai de căpetenie al episcopiei întregi.

Ași fi dorit, că mai de mult să emit acest apel către obștea noastră dreptcredincioasă, dară m'au reținut deoparte vitregile împrejurări, potopul, care s'a deslănțuit peste o parte a eparhiei noastre anul trecut, iară de altă parte am crezut, că tocmai postul sf. *învierii* este timpul cel mai potrivit, să atrag luarea aminte a credincioșilor Noștri și asupra trebuințelor sufletești ale omului, îndemnându-i la jertfe pe altarul culturii noastre bisericesti. Nici când nu suntem datori mai mult ca tocmai în acest sf. post „a lăpăda dela noi toată grija cea lumească“ și a urma sfatului sf. evangelist Mateiu, care în evangelia, ce se cetește în Dumineca înainte de apucatul postului ne grăiește astfel: „Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde moliiile și rugina le strică... ci vă adunați vouă comori în ceriu, unde nici moliiile, nici rugina nu le strică și unde furii nu le sapă, nici le fură“.

Cu aceste cuvinte evanghelice Vă îndemn și eu, Iubiților Credincioși, ca să nu Vă gândiți nu-

mai și numai la adunarea de bogății, de comori aici pe pământ, ci să jertfiți și pentru trebuințele noastre sufletești, pentru așezămintele de cultură, fără de cari nici un neam și nici o biserică nu poate exista. Din câștigul nostru, din bogățiile, ce Vi-le-a dat Dumnezeu, să jertfiți cât mai mult și pentru scopul, ca Vi-l-am arătat, și îndeosebi pentru școala cea mare, din care au să iasă povățuitorii Voștri și ai urmașilor Voștri, au să iasă ceice vor lucra pentru luminarea Voastră și pentru mântuirea sufletelor Voastre. Deci — cecece dați pentru seminar și creșterea conducătorilor — vouă înși-Vă Vă dați.

Și darul cel mai mic va fi bine primit, ca și dinarul văduvei din sf. evanghelie; iară dela ceice i-au dăruit Dumnezeu cu stare mai bună, se și cere mai mult.

Cine va scrie la timpul său istoricul zidirii seminarului, acela va cuprinde în cartea sa numele tuturor dăruitorilor; iară numele preoților, fruntașilor, comunităților și corporațiilor, cari vor dăruia cel puțin 1000 cor. se va săpa cu litere de aur în tablele de marmoră din sala festivă a seminarului, sau dela intrarea principală.

Sumele mai mari se vor putea solvi în curs de 3 ani, încât dăruitorii să nu simtă greutate la plățirea lor.

Ca această colectă să aibă succes cât mai bun, dispunem îndeosebi următoarele:

1. Preoții din singuraticile parohii să pregătească întreg poporul atât prin predică în biserică cât și în toate convenirile lor cu parohienii, sau pe calea, ce vor crede-o mai corespunzătoare pentru acest scop măreț. Învățătorii, cărturarii și toți fruntașii satelor și orașelor să le ofere tot sprijinul lor.

2. În Dumineca Floriilor, în care sperăm că vor fi mai mulți poporeni la sf. biserică — dacă de timpuriu li-se va atrage atențiunea asupra acestei pastorale — să se cetească la înțelesul tuturor această pastorală-apel și să se îndemne toți la jertfe după putința fiecăruia. Unde împrejurări locale vor justifica, se poate alege altă sărbătoare, eventual chiar serbarea sf. Paști.

3. În Dumineca Floriilor, sau în ziua, când se va ceti apelul, se va purta un disc (tas) anume pentru scopul acesta. În parohiile vacante, unde s'ar întâmpla să nu fie slujbă în acea zi, discul se va purta în o Duminecă viitoare. Acest disc se repetă în curs de 3 ani. Discul acesta se trimite cu sub alăturatul raport oficiului protopopesc an de an.

4. La un termen potrivit împrejurărilor locale se va convoca ședința comitetului parohial, unde președintele și preoții vor arăta scopul măreț, ce se urmărește, și vor îndemna pe toți să propună a se vota din averea ori venitele parohiei o parte și pentru acoperirea arzătoare lipse arătate în această pastorală, căci — ce folos dacă unele parohii, unele membre ale eparhiei, au de toate — iar capul eparhiei, centrul, duce lipse? Suma oferită — întrucât va fi mai mare — se va putea plăti în curs de 3 ani.

5. Tot în comitet se vor stabili amănunțele, cum să se facă colecta în comuna întreagă, ca să reușească mai bine. Din parte-Ne dispunem numai în general, că episcopii sau alți incredințați, împărțiți după strade sau părți din parohie, vor avea la timp potrivit — la o sărbătoare — să meargă câte doi din casă în casă și să adune dela toți daruri, însemnându-i pe hârtie. Unul înseamnă celalalt adună banii. Lăsăm la bunăchibzuiala membrilor să afle și statorească timpul cel mai potrivit pentru facerea colectei generale la toți credincioșii. Sumele adunate se vor preda episcopului primar, în prezența preotului, care va induce ofertele în consemnările tipărite. Consemnări se trimit de aici în număr de ajuns în alăturarea 1/2.

6. Pe fruntașii mai cu stare, mari proprietari, advocați, medici, oficiali, neguțători, întreprinzători, arendași și alții, sunt îndatorați înșiși preoții a-i cerceta și a le solicita ajutorul, expli-

ICHIDARE!

ABIA CÂTEVA ZILE!

recvizite culinare și articlii de menaj,

mult sub prețurile din fabrică. — Izvor ocazional de târguit,

KOHN JÓZSEF

ARAD,
PALATUL-MINORITILOR.

tinichigiu, constructor de apeduct și fabricant de dulapuri pentru gheață.

—: Cumpărare ocazională din cauza disolvării prăvăliei. —: Desvolt înainte atelierul și magazinul de dulapuri de gheață.

ARAD, strada Batthyányi Nr. 32. — — Telefon 333.

LIHIDARE!

cându-le scopul. Îndeosebi să fie îndemnați a jertfi pentru fii eparhiei aceia, pe cari Dumnezeu nu i-a dăruit cu fii proprii.

7. Sumele intrate le trimit episcopii sub controlul preoților fie la oficiul protopopesc concernent fie direct la *cassa conzistorului diecezan*, iar în cazul din urmă protopopului îi comunică, cât a trimis și când? Prima colectă este a se expeda îndată după încasarea banilor și cel mult până la 1 Octomvrie 1911.

8. La vară și la toamnă, după culegerea rodurilor, să se facă pe o cale ducătoare la scop — pe lângă colecta generală și o *colectă de bucate*: grâu, săcară, cucuruz, ovăs etc. Cele adunate se vând cu convenitul control al comitetului parohial și banii intrați se aștern cel mult până la 15 Decemvrie 1911. Amănuntele colecării le va statori comitetul parohial. Consemnări pentru „colecta de bucată” se alătură sub /₉.

9. Unde comuna zidește biserică, sau școală și deci puterile ei sunt sleite, acolo colecta generală la popor se face la alt timp mai potrivit, d. e. la anul. Asemenea și în comunele greu lovite de potopul anului trecut. Intre fruntașii cu stare însă colecta este a se face în anul acesta.

10. Preoții se îndatorează cu toată strictețea a îngrijii de cea mai conștiințioasă îndeplinire a celor dispuse în acest ordin; iar *protopopii* vor controla executarea lor, ținând în evidență specială comunele, cari și-au făcut datorința și îndemnând cu graiul și în scris pe ceice ar fi făcut vr'o întrelăsare. Preoții și episcopii, etc., cari se vor distinge prin zel deosebit întru buna reușită a colectei, se vor face vrednici de recunoștința Noastră și a superiorității bisericesti.

Nădăduim, că toți credincioșii bisericii și îndeosebi organele bisericesti de sus până jos, vor înțelege și asculta glasul Nostru rugător; iar de altă parte mai mișcător decât Noi credem, că-i va îndemna pe toți *însuși marea scop* și-i va însufleși, ca în fiecare comună să se facă o colectă frumoasă. În deosebi îmi pun încrederea și în preoțimea noastră, îndemnându-o să caute a imita în această privință clerul mult mai sărac al arhidiecezei, care la zidirea catedralei metropolitane a dat dovezi de *rară însuflețire și de neașteptate jertfe*. Preoții, învățătorii și fruntașii să premeargă cu exemplul lor înscriindu-se în fruntea colectelor.

Iubiților Credincioși!

Tocmai acum natura din afară, firea întregă — văi, câmpii și păduri — a reînviat spre o nouă viață, adunându-și nouă puteri și pregătindu-se, să dăruiască la toamnă omenimii roduri din belșug.

Iară cât de curând vom serba praznicul sfintei Învieri, care prin învierea din morți a Mântuitorului Hristos ne ridică „dela pământ, la ceriu”, ne ridică dela preocupățiunile cele pământestii la cele înalte, la cele sufletești, la ideile unui popor, arătându-ne prin învățurile Celui înviat, cum trebuie să ne îngrijim nu tot de cele trupești, materiale, ci și de trebuințele sufletului, de cultura minții și a inimii.

Aceste două împrejurări trebuie să ne îndemne și pe noi — pe toți — ca și noi să reînviem oarecum spre o nouă viață, să adunăm nouă puteri și mijloace pentru un așezământ de cultură și pentru celelalte trebuințe bisericesti ale episcopiei.

Adevărat, că pentru scopul atins — deși nu voim să facem lux, ci numai ceea ce e absolut de lipsă — se cer *sute de mii*; dar asta n'are să ne descurajeze, căci în eparhia întreagă suntem mulți — peste 400.000 suflete; și dând toți cât pot — și din puținul tuturor se va aduna o sumă însemnată, sau după vorba poetului Coșbuc

„Picurii cu strop de strop

„Fac al mărilor potop”.

Dorind tuturor cel mai bun succes, am rămas cu arhierescă binecuvântare

Caransebeș, la 1 Mărțișor 1911.

Al Vostru de binevoitor
Dr. Elie Miron Cristea
episcop.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

Budapesta, 24 Martie.

Ședința se începe la orele 10¹/₄ a. m. Prezidează *Berzeviczy Albert*.

În ședința aceasta au vorbit: contele *Khuen-Héderváry*, despre contractul-Pool;

Laurențiu Radicevici, croat, urgitează modificarea pragmaticei căilor ferate; *Ioan Novac*, part. econ., a vorbit despre ferebarea spirtuoaselor și despre darea pe vin.

După vorbirea lui *Csermák Ernő*, ia cuvântul deputatul naționalist,

D. dr. Ștefan C. Popp: Reflectează la vorbirea contelui Ștefan Tisza.

Tisza a constatat, că o parte însemnată a inteligenței Românilor e în contra partidului național român. E fapt constatat, că cu prilejul tratativelor de împăcare dintre Tisza și dr. Mihu, deputații naționaliști s'au reținut dela orice mijloace, care ar fi putut întrerupe aceste tratative.

Care a fost rezultatul?

D. Mihu, acest bărbat distins al neamului nostru, apreciat și de Tisza, a înaintat un Memorand, care a fost respins, ca nepotrivit. Dacă Tisza ar fi loial, putea să vadă, că nu partidul naționalităților a făcut imposibilă împăcarea, ci alt piedeci venite din partea opiniei publice ungurești, care nu e dispusă să împlinească pretențiunile minimale ale Românilor.

Tisza constată o nemulțumire a Românilor față de deputații naționaliști, iar această nemulțumire vine din partea acestora, cari pretind o politică și mai radicală.

Dacă Tisza dorește serios să stea de vorbă cu naționalitățile, noi pertractăm cu el. Dela noi va auzi cuvinte sincere. Noi îi vom arăta ranele, cari ne dor. (Sgomot.)

Cum e posibil atacul de ieri venit din partea unui vorbitor cu concepții înalte? Doar demonstrații se fac în toată lumea, și, și Tisza a avut parte de ele, iar Mangra încă a fost huiduit acum douăzeci de ani de Ungurii din Arad.

Tisza a întrebat, că ce s'ar face în România, dacă ar demonstra acolo studenții maghiari. Dar studenții de aici n'au fost străini, ci cetățeni ungari, studenți la Universitatea din Budapesta. Și aceștia au dreptul să pretindă, ca faptele lor să fie supuse legilor statului ungar.

Dacă Tisza afirmă, că el respectează drepturile tuturor cetățenilor ungari, aceasta trebuia s'o realizeze în partidul, în care el duce rol de frunte, să facă posibil, ca drepturile politice, culturale și bisericesti ale naționalităților să fie respectate și sprijinite de Stat.

Ce a primit poporul românesc din buget?

Biserica greco-orientală, bunăoară, abia a primit 100 mii de coroane din multe milioane acordate celorlalte biserici din Ungaria. E proporție dreaptă aceasta?

Întrebă pe Tisza, ce a făcut el ca să înceteze politica de asuprire purtată de coaliție?

Vedem, cum zilnic se închid școlile noastre în baza legii contelui Apponyi, care încunjură lumea ca apostol al păcei, iar politica inaugurată de el duce pe Români la disperare și condamnă pe școlari să rămână analfabeți.

Inchee cu următoarele cuvinte:

Am luat cuvântul numai de aceea, ca să resping acuza, că între noi ar fi vre-unul, care ar împedeca o acțiune de împăcare adevărată. Dar de aceea suntem convinși, că episcopii, clerul și preoții no-

stri aprobă cu mici abateri ținuta noastră. De aceea am zis, că noi, în nenorocul nostru suntem acel popor norocos, care formează un singur partid.

Dela noi, deputații naționaliști auziți sinceritate, nu dela aceia, cari vă seduc, având poate vr'un scop ascuns.

Budgetul nici în discuțiunea lui în general nu-l primesc.

Politica în Ungaria

Ștefan Tisza și Români

Sub titlul acesta subvenționatul „Budapesti Hirlap”, sluga tuturor guvernelor ungurești câte s'a perândat până acuma, se ocupă la loc de frunte cu discursul contelui Tisza despre chestia naționalităților și deosebit despre chestia Românilor.

„B. H.” spune, că Memorandul d-lui Mihu nu poate servi ca bază tratativelor de împăcare, deoarece el numai într'atâta se deosebește de punctul de vedere al ultraiștilor, că încunjură proclamarea principiilor și scopurilor partidului naționalităților, dar toate dispozițiile lui s'ar deadreptul acestor principii și scopuri.

„Suntem mulțumitori ultraiștilor, că au zădărnicit primirea acestui memorand, deoarece primirea lui, ca bază a pertractărilor, ar fi fost o învingere a ultraiștilor, cărora însă le-ar fi luat pânea dela gură... acestora pânea li-e mai scumpă, decât poporul, naționalitatea, ori țara... Principiul fundamental al politicii lui Ștefan Tisza e unitatea națională (ungurească), iar bărbații politici ai naționalităților să se supună acestei politice, dacă voesc să câștige drepturile garantate în legea naționalităților...”

E o minciună afirmația, că la noi naționalitățile ar fi persecutate... Presa naționalistă dela noi scrie atât de vehement și propagă astfel de idei, încât în alte țări ea n'ar fi suferită nici o zi...

Vorbirea lui Ștefan Tisza, ce-i drept a fost frumoasă, puternică și hotărâtă, dar ea e numai o satisfacție de o zi, dacă nu se traduce în faptă... Coloman Tisza încă a accentuat unitatea națională (ungurească) și a amenințat cu asprimea legilor pe ultraiștii naționaliști, iar partidul guvernamental și opoziția de atunci l'a aplaudat pentru aceasta.

Zadarnic însă, căci și aceasta numai un an a durat. În timpul acesta șefii naționalităților au înființat și au făcut să prospere zeci de bănci... Dacă n'ar face sgomot nebunii de ultraiști, la spatele cărora moderații înțelepți lucrează temeinic, parlamentul nostru, probabil, nici nu s'ar ocupa cu chestia naționalităților. Deși și aceasta, ca și oricare altă chestie, nu prin dispoziții speciale, ci prin guvernare corectă, energică și conștie se poate rezolvi... Cu cât scade puterea și autoritatea statului, cu cât le succede unor părți să-și exproprieze ceva din puterea suverană a statului, cu atât scade puterea statului, se clatină bazele libertății, se descompune ordinea, societatea și siguranța.

Nația ungurească e păzitorul acestor bunuri scumpe, iar acestea bunuri le va primi dela națiune unitară maghiară fiecare naționalitate, care e membru credincios și cinstit al națiunii. Iar aceea naționalitate, care e necredincioasă națiunii (maghiare), aceea e dușmanul intern al națiunii, și mai curând sau mai târziu, va trebui să piară conform poruncilor legilor superioare ale omenimei“.

„Budapesti Hirlap”, care, se știe, primește anual câteva zeci de mii coroane subvenție dela guvern, deci, trebuie să lătre. Căci, ce l'ar putea îndemna să afirme cu atâta obrăznicie, că pe bărbații noștri politici nu-i doare de popor, și, că noi, naționalitățile din Ungaria înotăm în ferire.

Suntem obișnuiți cu obrăznicile presei ungurești, iar dacă totuși ne ocupăm cu acele ce ele le scriu, o facem numai, ca să arătăm lumii perfidia ungurească și, că, o pace sinceră cu Ungurii e imposibilă.

Litere — Arte — Științe

POEZII

Filtrați în inimile voastre
Torentul flăcării albastre
Ce vă revarsă din 'nălțime,
Tot aurul ce pun în rime,
Poezii, semii-zei postumi.
Puteți să plângeți câte-odată
De gura lor nesărutată
In tot-auna 'ndeajuns.
Eternul plâns și trist răspuns
Dat fericirii astei lumi.
Dar de-a pătrunde nu 'ncercați
In ochi 'n lacrimi înecați
Ai celor alt-fel făuriți;
Poezii dacă vă sunt dragi,
In ochii lor adânci și vagi,
Credeți-mă să nu priviți.

Sorbind, cu vastele abisuri,
Din cupa absintului de visuri
Ce numai ei v'au oferit,
Viziunii lor svârțliți argintul
Și sub picioarele lor mirtul
Extazului nemărginit,
Și, cum un vis se eternizează,
Figura ce se-depărtează
Puteți de-acum să o săpați,
O colosală înfățișare
Sub fruntea cărei, mic și mare
Târându-vă să vă 'nălțați
Pe soclul marmorei eterne
Priviți, cu vremea cum s'asterne
Singurătatea nemuririi,
Cum luna lustru 'nmărmuririi
Dă, noaptea, 'ntinsului de ape.
Dar pieptul lor de l-ași atinge
Cu- urechia voastră veți distinge
Un dezacord urcând încet . . .
Un semi zeu e un poet,
Să nu-l priviți mai deaproape

Gabriel Donna.

Un om vechiu, — o carte veche

Adese-ori după ce obosesc citind literatură modernă, simțesc un dor vag, ce nu-l pot exprima prin cuvinte, și cari culminează în faptul, că mai multă vreme nu pot lua în mână carte fie din oricare gen al literaturii, fără să simțesc un fel de silă! Și atunci mă întorc la cărțile bătrâne cu tablele roase și cu filele îngălbinite sămănând acelor bătrâni cu barbă și cu părul alb, a căror povești spuse în grai bătrânesc îți farmecă auzul. Îți pare, căci în adevăr e așa, că prin gura lor vorbește trecutul, care privit prin ceața ce ne desparte de el, ne pare frumos, mai frumos decât vremea noastră. Mi-e drag, ce frunzăresc, nu mai să frunzăresc, prin cărțile vechi, căci dacă te apropii cu dragoste de ele, de multe ori descoperi sub haina lor veche scânteii, ce și acum după atâta amar de vreme încălzesc și au putere de viață. Aprofundarea în citirea vechilor cronici este asemenea unei băi, te înprospătează, te înalță. După ce pui cartea din mână, te simțești par'că reîntinerit.

Am înaintea mea o carte veche:

„Adunare de lucruri moralicești, de folos spre veselie prin Dositei Obradovici întocmită, iar acum în limba Daco-Românească tradusă de părintele Dimitrie Țichindeal, parochul Becicherecului mic. 1808“. Cine nu a citit, sau nu a auzit de acest nume, care a strălucit pe vremuri și printre ale celor dintâi profesori la preparandia din Arad? Minte sănătoasă și luminată, suflet mare, el a fost totdeauna la înălțimea chemării sale atât ca preot, cât și ca profesor. Cuvintele sale asemenea celorlalți colegi ai săi la catedră: Gavra, Moise Nicoară, Iorgovici, dintre cari unii

au venit după ce el s'a retras, poresc dintr'o inimă mare și străbătută de dragostea de neam. Mănat de aceasta dragoste, până a nu fi catihet la preparandia, Țichindeal a fost vreme îndelungată învățător în comunele: Becichericul-mic, Beresău și Belinț. Iată ce zice d. I. Vuia în cartea sa: „Fragmente din istoricul pedagogicului conf. gr. or. român din Arad“ vorbind despre moartea acestui om însuflețit: „Astmod a apus și viața acelui geniu, carele prin lucrările sale, ca prin un toiag a lui Moise, a despiciat o mare de întunec, ce ținea pe Români de cindea pământului făgăduinței; i-a făcut să treacă dincolo de Egiptul minciunilor și să-și cunoască adevăratul și măritul lor început“. Este demn de admirație exemplul acestor bătrâni dascăli ai neamului nostru, cari au muncit munca grea, fără alt gând decât acel relevat mai sus, de a-și vedea fericit neamul. Nu așteptau pentru aceasta muncă asemenea generațiilor de azi, ca să fie tămăiați și idolizați, din partea acelor, pentru cari munciau.

Sufletul lor înțelegător de apostoli deinteresăți vedea zorile, ce se iveau pentru alte popoare, pe când al lor dormea încă somn greu în întuneric. Gândul acesta i-a mănat înainte, el a fost destul să le dea putere să lupte cu ori ce neajunsuri. Iată ce zice d. e. Țichindeal în cuvântul de dedicațiune a acestei cărți: „Cu durere caută nația românească în timpurile trecute și suspină aducându-și aminte de vitregi, cărora a fost încredințată informațiunea pruncilor ei“. Iar într'altă carte printre poeziile sale găsim următoarele versuri însuflețite:

Încă ceva să mai zic
Și tuturor să strig,
Că voi ați adormit
Și ce v'am zis nu a-ți urzit.

Din somn sculați-vă
Și odată deșteptați-vă,
Poate că nu de mult dormiți?
Din neștiință necăjiți.

De pe ochii voștri lăpădați negura
Că acum a sosit ziua,
Au nu milostivul împărat
Școală pedagogiască au dat“.

(V. I. Vuia op citat).

S'a relevat Țichindeal și ca observator ager și cugetător adânc. — Meditând mult asupra cauzelor, cari pe lângă vremurile maștere au contribuit la perzistarea în întunec a poporului românesc, a găsit, că lipsa de hrană spirituală potrivită încă a fost o cauză esențială a întunecului.

Iată, ce zice mai departe în prefața cărții „Adunări de lucruri moralicești“ despre această cauză: „Omul... nu se îndestulează numai cu viața și cu indulgirile simțirilor trupesti, ci îndată după ce au adus și au așezat aceste trebuințe în bună rânduială, care deși sunt cele de pé urmă după preț și după vrednicie, însă sunt cele dintâi și nelăpădate după rând și trebuială, fiindcă sufletul și mintea și înțelegerea nu vor ca trupul să rămână, dacă acesta nu se hrănește, nu se adapă, și nu se va păzi să nu degere, pentru aceea dară îndată ce omul cel înțelept de cătră acestea întru nefrică, în odihnă și întru fără de nici o griji prin măiestrie, sau neșătorie, sau în lucrare de pământ, s'au așezat, îndată îi vine poftă înțeleaptă, ca și a sa iubire de întrebare și cea firească iubire de științe să o îndestuleze, gândește, se socotește, ia sama, prejudecă, întreabă, vorbește și neîncetat socotește și pofteste, ca să lățească și să înmulțească știința sa, să-și împodobească mintea și ca să-și îmbogățească sufletul său cu a sa firească bogăție, adică cu înțelepciunea. Ci măhnire! căci pe lângă toate acestea, acești firești pofti ai sufletului cătră știință și învăț-

tură, dacă se află între așa ticăloase circumstanții unde nicăiri nimica bun nici poate învăța, nici poate auzi, însă se întâmplă.*) Aici e precum și trupului în vreme de foamete (căci foamea stomahului și a sufletului sunt una), că în foamea groaznică, omul sărac, ce nu va mânca? putrede mere și pere sălbatece, sau necoapte, mălai împănjenit, brânză viemănosă, carne imputită, pește stricat, toate acestea bine au sosit lui, căci stomahul nu știe de glumă, când îi bine la cap, întru acesta chip este și sufletului, când începe după iubirea de știință a flămânzi, la neajungerea adevărului, a înțelepciunii și folositoarelor învățături, pune în sine sârmanul suflet mincinoase, nebune și de vătămare aducătoare înșelăciuni minței sale, ar voi să pornească cătră făcătorul, ci nu poate de făpturi: caută pe Dumnezeu și află vițelul și alte chipuri a credinței deșarte, lângă acestea îndelungă vreme rămâne și le ține ca pe niște Dumnezei și făcători de minuni ai săi“.

Este deosebit de originală această icoană, care ne prezintă în mod atât de intuitiv rătăcirile, la cari duc imposibilitatea, de a satisface în mod corespunzător dorința sufletului după perfecțiune.

Tot în legătură cu această icoană reală, arată apoi, cât e de grea revenirea dela rătăcire la calea cea adevărată, explicând în acest mod, de ce se risipește atât de anevoie întunecul, ce stăpânește mintea celor mulți. — Iată cum urmează bătrânul dascăl: „și apoi trebuiesc o mie de ani, până ce s'ar despărți de dănsle (de credințele deșarte).

Și aceasta nu fără de capete sparte și crunte, povești de strigoii, de hale, de vrăjitori, cum scot pe diavolul noaptea din apă, și-l trinite la unele locuri, cum se vindecă nevoile cu vrăji și farmece și cu câte alte descântături.

Toate acestea, mintea cea tânără și sufletul cel neiscutit, precum aude așa crede, dară cum nu ar crede? când toate acestea le ascultă dela cei mai bătrâni și mai înțelepți decât el, dela tatăl și maică-sa, dela moșul și mama bătrână, iar aceștia pentru cred acestea? Hei! pentru-că ei în vremea lor nu au fost prunci și acestea înșiși dela bătrâni lor au auzit și au primit; iată în ce chip sufletul întru neajungerea înțeleptelor și folositoarelor învățături, adică în foamea groaznică, cu minciuni se hrănește și se adapă! și cu aceasta mijlocire, minciunile, credința deșartă și rătăcirea între oameni se înmulțesc și cu dănsii până la moarte petrec“. In cele următoare, ca un adevărat dascăl ce era, arată calea, ce trebuie urmată, ca să putem lupta cu succes contra minciunii. „Ce să luăm dar înainte împotriva acestia? fieștecare om cu inimă bună și bine înțelept, lesne poate zice. Este de trebuință sufletelor celor tinere, bună, sănătoasă și folositoare hrană a le da, care după-ce o vor gusta, cu dânsa se vor îndulci, spre toate ce e, împănjenit, putred și imputit se vor scărbi. Și dacă se aduce mintea noastră odată la calea cea dreaptă și pe dânsa înainte a merge se obicinuește, atunci și singură de sine drept va umbla.“ — Dornic de-a vedea de toți membrii societății — buni, el, — spre a ajunge acest scop, face o propunere interesantă la sfârșitul prefeții: „Și această poftă (de-a propaga idea binelui*) mai tare ar învia în scriitorii și prefăcătorii de cărți, dacă s'ar afla poftitori de bine, de comun naționaliști, care s'ar îndura a plăti tipografilor, (că și ei au gură de mâncare) pentru tipărirea folositoarelor cărți“.

In modestia sa fără margini, nici nu se gândește bătrânul dascăl, să ceară și pentru el ceva, căci ar fi avut drept, ci gândul lui este la „tipo-

*) Sublinierile sunt făcute de scriitorul acestor rânduri, nu de Țichindeal, — care nu a subliniat nimic.
*) Nota mea.

Am onoare să avizez mult stimații mei cumpărători, că mi-au sosit mare asortiment de stoffe noue

engleze și indigene
: de primăvară și vară :

și ti rog cu insistență se le cerce.

Cu deosebită
stimă:

HIRSCH ANTAL

atelier de croitorie modernă

ARAD, piața Andrassy Nr. 18.

grafi, căci și ei au gură". Și această preocupare a sa pentru soarta tipografilor, dar mai ales pentru soarta cărților, cari din lipsa de sprijin material nu pot vedea lumina zilei, este întemeiată, căci — după cum vom afla din chiar mărturisirea autorului, — greu se împrietenia publicul românesc cu cartea, și cetitul era o ocupațiune străină de el, — ba erau unii cari, deși știau ceti, nu luau carte în mână, — taman cum fac și astăzi unii, — dar las să vorbească Tichindeal: „...căci numai o materie a ceti, nu e pentru fieștecare și sunt puțini de aceia, cari pot mult ceti, iar în chipul lui Adizon și celorlalți lui asemenea, precum au scris e pentru fieștecarele dela cel bătrân, până la cel tânăr: *trei sau patru folii (foi) fieștecarele poate ceti într'o zi și de aceea toată ziua a gândi, afară de cumva careva să vor fi jurat să nu ia cartea în mână*". Considerând, că graiul lui Tichindeal e frumos și e foarte apropiat de al nostru, prin urmare foarte puțin încurcat, la ocaziune îmi voi lua îndrăzneală a publica câte ceva din traduceri sale mai frumoase cum e d. e. „Abdala și Balsora, o istorie persicească” sau: „O pereche de păpuși sau călțuni”, păstrând totdeauna graiul bătrânesc al traducerilor.

Iunius.

Cărți și reviste

Marginalia, de Gabriel Donna. — 30 pagini, din cari strălucesc unele versuri, ce ne pot convinge de talentul d-lui Donna. Romanticul poet are avântul imaginei, iar versurile sale au aripi de transportare. Dacă treci repede peste unele strofe mai reci, găsești, că altele ascund sub răceala lor aparentă, căldura unei simțiri superioare. Clasicul, dacă nu l'ar stăpâni pe d. Gabriel Donna, cu o putere covârșitoare, suntem siguri, că versul d-sale s'ar impune și mai mult. Ceeace ne oprește în cele 30 pagini, este nuanțarea. Este plăcerea ce o simțim nu atât în timpul cetirei unei strofe, cât după ce o cetim.

În „Versurile mele”, poetul arată eterna stăpânire a poeziei asupra artistului, — și începe atât de sugestiv:

„Am scris întâia strofă cu mâna n' mână-ți caldă
Privind cum în rubinul apusului se scaldă
Lăsându-ne pe gânduri, un stol de rândunele.
De-atunci singurătatea... amestecă o rimă prin
[lacrimile mele.

„Și fără să știu dacă de tine-or fi citite.”

Poetul recunoscând zădărnicia tuturor și efemeritatea senzațiilor, deși știe, că aceea pentru care le-a scris, le va ignora, totuși:

„Tu pentru care versul e totdeauna vid
Ași vrea să ți-se pară, în fine, un tezaur
Să-ți zici: De unde dânsul găsit'atata aur,
Bogata lui paletă, în traiul lui stupid!

Și dacă întâmplarea ne-ar pune iar alături
Severi în largi fotoliiuri, albiți ca de omături
Desigur vom surăde de trist-volumul meu,

Vom râde împreună și totuși, melancolic,
Nu știu dacă și-atuncia din râsul tău ironic
N'aș scoate încă strofa păreriile de rău.”

Ceva al poeziei, se găsește în toate cele 30 pagini ale „Marginaliei”. Astfel în „Farmec”.

„In transparența caldă-a serii
Un freamăt pare un suspin
Și locul doarme alb de stele
Ca sufletu-mi de tine plin.

In „Ochii tăi”,

„In umbra lor cea clară privirea mea se scaldă
Ca n' marea de repaos a celor cari mor;
Ei au privirea blândă a celor cari iartă
Încât, din ochi-mi lânzezi de moartea lor înceată
Mai curge înc'odată o lacrimă de dor.

Reușite, poeziile „Statua”, „Poetii”, „La Partenza” etc. In aceasta din urmă,

iubitorii Frumosului, nepăsători de cei cari nu-i înțeleg, își urmează cărarea

„Ducând în ochi-ne miragii
De n'flăcărare peisagii
Și n' suflet iar cristalizând
Iluzii roze, navigând
Spre-o n'ndepătată constelare,
Vor trece-asemeni ca o stea
Ce-o clipă ceru-ar traversa,
Sfidând pământul adormit.
Ce-i pasă că nu s'a zărit
De nimeni repede-i splendoare!

Așteptăm, ca d. Gabriel Donna să publice cât mai curând cele cinci lucrări anunțate, cari cuprind versuri, schițe, și un roman.

v.

Scrisori din Viena

Situația parlamentară — Zvonuri de dizolvare — Dincoace și dincolo de Leitha

Situația parlamentară din Austria nu s'a clarificat nici până acum în de-ajuns, ca să poți face deducțiuni sigure asupra desvoltării, mai departe a constelațiunii politice. Un lucru însă se știe cu siguranță, anume, că a fost greșit acel optimism al unora, cari credeau, că până la 1 Aprilie se va vota în Reichsrath și bugetul.

Este mai mult ca sigur, că proiectul nu va fi până la acel termen trecut nici prin comisie, ci va trebui votat din nou un provizoriu pentru buget. De aici dispoziția nu prea bună a cercurilor parlamentare. La aceasta s'a mai adaus, că comisia militară, care avea să desbată contingentul de recruți zilele acestea, a devenit deodată incapabilă pentru hotărâri, de oarece Cehii și socialdemocrații și-au dovedit opoziția față de legea militară dela ordinea zilei, prin abținere.

Natural, că aceste fapte din comisia militară au produs în cercurile înalte și competente o impresie neplăcută, deoarece este știut, că toate chestiile militare privesc mai mult aceste cercuri. Nu e deci mirare, că în urma acestora se crede din zi tot mai mult în zvonul, că în scurt timp se va dizolva parlamentul și se vor face alegeri noi și că această veste se discută mult și serios și de astfel de politicieni, despre cari se știe, că nu dau prea mare crezământ unor știri de senzație.

O eventuală dizolvare a parlamentului a fost discutată în deosebi în săptămâna trecută, când cu cele două alegeri suplimentare din Boemia. Dacă la aceste alegeri le-ar fi reușit socialdemocraților să-și scoată aleși pe candidații lor față de partidul german, socialdemocrații ar fi trebuit să-și schimbe ținuta, dacă nu voiau să ajungă în conflict cu opinia obștei alegătoare. Printr'un succes al socialdemocraților la aceste alegeri partidele germane, cari sunt aplicate să voteze guvernului toate proiectele militare și de marină, ar fi ajuns într'o situație și mai grea, căci partidul socialdemocrat se folosește foarte mult în agitațiile sale de această ținută a partidelor germane. Prin căderea lor în-ă la ambele alegeri, cari se pot privi într'o anumită măsură de probe pentru eventualele alegeri generale, situația așa numitor „partide de muncă” ale parlamentului s'a ușurat, căci le dă mai multă energie și curaj să se expună pentru votarea trebuințelor statului. Guvernul vrea să exploateze această situație în favorul său prin aceea, că va prezenta mai multe proiecte de căi ferate locale, cari vor împlini multe dorințe ale provinciilor. Aceste proiecte vor avea darul să preocupe mult atenția opiniei publice și în chipul acesta deputaților le va fi cu mult mai ușor să voteze și pentru legi nu prea populare. Proiectele despre căile ferate vicinale au așa dar destinația să aducă din nou carul guvernului în făgașul său adevărat.

În timpul din urmă s'a putut observa, că se ivesc tot mai multe prilejuri, pentru a se încinge discuții asupra tezei „Cis — și Transleithania”, abstrăgând dela aceea, că unele elemente își dau toată silința să pregătească opinia publică a Austriei pentru o politică maghiarofilă. Votarea proiectului băncei, precum și grabnica votare a contingentului de recruți în parlamentul ungar, care are să-și mulțumească existența contelui Khuen-Héderváry, se prezintă în Austria ca model de parlament, iar ținuta deputaților maghiari

trece drept laudabilă. Ca și când nu s'ar ști, că acest zel dovedit de parlamentul maghiar nu ar ascunde acea tactică vicleană însușită de Maghiari, prin care se străduiesc să ajungă „pe căi pacinice” toate acele revendicări de drept public și militare, precum și la aducerea sufragiului universal, pe cari nu le-a putut ajunge partidul kossuthist și justhist prin amenințări!

De aceea nu găsim destule cuvinte, prin cari să ferim opinia publică dela o tragere pe sfoară prin însinuările maghiare. Actualul primar al Vienei, dr. Neumayer, urmașul lui dr. Lueger în acest post însemnat, vrea să-și ferească oficiul cât e numai cu putință de politică și își pune toate puterile pentru păstrarea numelui de oraș mondial al Vienei.

Ideia lui predilectă este să câștige pentru Viena cât mai multe legături cu celelalte capitale ale continentului. La această năzuință a lui trebuie reduse vizitele între el și primarul din Budapesta Bărczy, tot astfel și vizita lui făcută nou de mult la Parts și invitarea făcută zilele acestea Lord-Majorului din Londra. Toate acestea nu sunt altceva, decât încercări de a înmulți și îmbunătăți legăturile internaționale ale Vienei în favorul afacerilor ei comerciale. Tot prin acest scop se poate explica și permisiunea dată de unăzi Reuniunii industriale din Austria de jos de a primi eventual corporațiunile industriașilor din Budapesta în sala primăriei din Viena. Este prin urmare neadevărat, când se susține, că prin noul primar s'a schimbat ținuta politică a populațiunii vieneze față de Ungaria, ca și când testamentul politic al lui Lueger s'ar desconsidera, iar populația Vienei ar umbla după grația Maghiarilor.

Despre așa ceva nu este și nici nu poate să fie vorba, iar cine va cuteza să atingă coarde de felul acesta la adresa Vienei, nu va trebui să aștepte mult la răspunsul meritat al acestora.

Natural, cu toate acestea, rămâne chestie deschisă, că oare n'ar fi totuși mai bine să nu se înceapă negocieri prea mari cu îngâmfății de Maghiari, dacă nu pentru alta, dar cel puțin pentru evitarea răstălmăcirilor, nu. Căci dacă orașul Viena intră în legături mai strânse cu Parisul, Londra, Berlin, de bună seamă, că nici unul din aceste orașe nu-i va trece nici prin minte, să-și făurească din aceasta capital politic. Față de Maghiari trebuie să fim cu multă pază, căci ei nu cunosc *prietenie ori pace cinstită, ci pretind supunere*, cum se vede aceasta foarte bine și din tratativele cu naționalitățile.

Austriacus.

ECONOMIE — INDUSTRIE — COMERT

Portul și Jocurile românești, o avere pe care o pierdem

Frumseța și arta, ce decorează costumele noastre țărănești, e admirată din zi în zi tot mai mult nu numai de inteligența noastră, care în timpul din urmă a făcut din portul țărancii un port de lux, o haină de sărbătoare, ci e admirată chiar și de străinii, cari au avut norocul să-i facă cunoștința. Moștenitorul de tron al Germaniei, prințul Friedrich Wilhelm, cu ocazia vizitei ce a făcut regelui Carol la Sinaia, a rămas încântat de frumseța costumelor țărănești, mai ales de pe valea Prahovei. Pe timpul acestei vizite, multe reviste nemțești au dat fel și fel de fotografii, cari arătau diferite porturi românești și în coloane lungi se laudă acest port. Mai anii trecuți un student român, a avut mândria să ia parte în *costum de călușer*, la un bal costumat, ce a dat o societate de elită din Budapesta.

Publicul acestui bal, partea cea mai mare Unguri, a fost surprins de cusăturile artistice, ce împodobeau cămașa călușerului. Domnișoarele Precup din Budapesta fac furoare când ies la corso îmbrăcate în bluse cu motive românești (ca în Giurgiu). Dar cu multă durere trebuie să constatăm, că pe când cocoanele noastre de pe la orașe se întrec în aranjarea de baluri costume, unde frumseța și eleganța costumului săliștenesc să ia la întrecere cu bogăția și armonia cusăturilor, ce împodobesc pe cel din *Corbu* și pe când doamnele și domnișoarele române, cearcă să introducă tot mai mult motivele românești prin saloane, pe atunci poporul dela sate, mai ales țărancele își lapadă portul din zi ce merge. Și datina asta, de așa părâsi, ori cel puțin de a

moderniza (prost) țărancele frumosul și originalul port strămoșesc, e nu numai în unele ținuturi, unde să zicem, că poporul nostru vine în contact, ori, că trăiește chiar împreună cu alte nații, ci și în ținuturi curat românești.

Înainte de asta cu vr'o 10—12 ani, pe când eram gimnazist, nu-mi aduc bine aminte prin care clasă, profesorul meu de limba română, într-o prelegere, nu știu cum a ajuns să ne vorbească despre portul românesc. L-am ascultat cu toți cu gurile căscate, iar când dascălul nostru, care se născuse pe „Câmpie“ ne-a spus că pe la Dumnealor țărancele au început să îmbrace în loc de cătrînță și zăpreg rochie de carton roșu, iar în locul ei cu frumosul ciupag și cu mânecile bogate în cusături alese, o zdranță de carton la care îi zic „bluz“, atunci ni-s'a făcut jale. Câțiva colegi de pe Câmpie, cari poate să vor fi gândit, că mamele și surorile lor încă umblă în rochie și bluz, s'au rușinat. Eu, care sunt de pe la poalele munților apuseni, am simțit atunci un fel de mândrie în sufletul meu de băiat, știind, că pe la noi nici urmă de rochie și mi-am zis: românele de pe la noi nici când n'o să-și lase portul. M'am înșălat; astăzi și pe la noi vezi mai multe rochii și bluze decât cătrînțe și iie cu cingog și mâneci cusute cu *rupt împuns* și cu *vârful brăduțului*. Și peste 10 ani poate n'o să se mai vadă nici pe la noi cătrînțe, decât rochii și bluze roșii. Pe la Bran încă au început să fie înlocuite *fo-tetele* cu androace (rochii de postav) opinca cu păpuși roșii iar în loc de ștergar (învălițoare) brănețele poartă azi voal de borangic.

Până și frumoasele dela Săliște încă au cam început să-și părăsească în câtva mult lăudatul lor port. Azi nu e raritate să vezi pe străzile Săliștii fetișcane îmbrăcate din brâu în sus nemțește iar în loc de sorțul negru din nainte care e la fel cu cel din dărăt, purtând un sorț de carton de boltă. Tot așa frumosul pieptar cu flori de mătăasă, de care numai cojocarul român din Săliște știe să facă, în timpul din urmă e cam nebăgat în samă, în locul lui a venit pieptarul de catifea neagră.

Tot cam așa stăm și cu jocurile românești. Pe când domnișoarele din Sibiu pun la cale „Chindia“ cu scopul, ca jocurile țărănești să fie cultivate și să-și facă intrare de aci încolo și prin saloane chiar și până când pe la balurile și petrecerile inteligenței, se scrie la ordinea de dans, și se joacă cu foc: hora, sârba, ardeleana, ba uneori chiar și învățita, ca la Săliște și pe când Călușerul și Bătuta se joacă de studenții români la Viena, Cluj, Budapesta, pe atunci pe la satele românești la jocul satului și în șezători, dansurile astea trec dela modă și în locul lor vin *polca*, *valzerul* și *chiar și afurisitul de csárdás*. Un coleg al meu din părțile Branului îmi spune, că pe acolo țărani joacă azi cu mult mai bucuros și mai des *polca* și *csárdás*-ul decât brăul, hora, sârba și alte jocuri românești.

Astă-vară mă duc la *jocul satului* în comuna mea natală. Adaug, că atât în satul meu cât și în jur nu-i picior de Ungur. Și ce am văzut și auzit era să nu-mi cred eu mie. Tinerimea a jucat o *polcă*, o învățită și pe urmă a urmat *csárdásul*, de două-ori după olaltă. Am întreat pe un flăcău, pe care îl știam mai cuminte: „Știi tu mă loane, ce joc ați jucat acum mai pe urmă?“ Și luon mi-a răspuns: „Poi vezi bine, că știu, ia un *joc domnesc*; mai învățăm și noi câte ceva“. Frumos progres!

Pe cine să mai învinuim și cu astea? Nu avem dreptul să învinuim pe nime. Poporul e setos de progres: „la un joc domnesc, mai învățăm și noi câte ceva“. Eu cred însă, că ce privesc jocurile naționale, aci ar putea ajuta mult învățătorii, cari fiind mai ales oameni tineri, în timpul de iarnă stau mult de vorbă cu tineretul din sat, adunându-i la școală, pentru a forma coruri și învățându-i să joace teatru. Cu ocazii de aceste învățătorul cuminte să tragă atențiunea feciorilor și fetelor asupra frumuseții și mai ales a însemnătății jocurilor noastre.

Ce privește portul, câtă vreme învățătoarele române pe la sate sânt corbi albi, terenul acesta rămâne preoteselor și mai ales preoteselor tinere, crescute prin internate românești și unele absolvente de școala de menaj chiar. Cade se, ca dacă preotul luptă din răputeri pentru susținerea școlii și prin școală pentru conservarea limbei strămoșești, și preotesele să muncească pentru conser-

varea *portului strămoșesc*. Mai ales, că lupta celor de pe urmă mi-se pare așa de grea ca cea a preoților. Guvernul maghiar până acum ni-a impus numai limba, ce trebuie să învățăm ori vrem, ori nu vrem. Ce jocuri să jucăm și cum să ne îmbrăcăm, până acuma nu ni-s'a dictat încă prin lege.

A. Ofoiu.

DIN ROMÂNIA

Scrisori din București

Federala cooperativelor sătești în România: vremuri de criză și vremuri bune — 13 Martie — Aniversarea proclamării regatului: 30 de ani — Români cari se întorc la vatră

Printre tot soiul de afaceri comerciale mari și mici, românești și străine — mai cu seamă străine — de vre-o doi ani o furnică a început să clădească și ea ceva, care ne interesează de aproape. E o reprezentantă a muncii țărănești, e însăși munca țărănească care vrea să-și ia răsplătă cuvenită — și deadreptul.

De doi ani funcționează în București, Federala Cooperativelor sătești.

Societatea urmărește îndeplinirea următoarelor scopuri:

a) A organiza și a desface produsele cooperativelor, obștiilor și băncilor populare din țară și a membrilor acestor societăți.

b) A înlesni schimbul de produse între aceste societăți și între membrii lor.

c) A reprezenta interesele cooperativelor federate.

d) A contribui la unificarea sistemului de conducere a societăților.

e) A aproviziona cooperativele, obștiile și băncile populare cu mărfurile, de cari au nevoie.

f) Va înființa școale de contabili practici, de vânzători comerciali și de conducători tehnici pentru cooperative (prima școală de acest fel a fost înființată în toamnă, în Târgu-Jiu).

Numai conducătorii „Federalei“ își dau seama prin ce mari greutăți a trebuit să treacă această societate, prin ce vremuri de criză grea, care puseseră în cumpănă nu numai speranțele întemeietorilor, ci însași viața „Federalei“.

Prăvălia „Federalei“ s'a deschis acum 2 ani și jumătate într-o parte puțin umblată și puțin negustorească a „Victoriei“. Fugea de concurență „Federala“ sau fugea de sărăcie? Poate de amândouă. Ori cum, ea se retrăsese, fugise într-o mică prăvălioară, „asortată“ cu câțiva saci de porumb, de fasole, mălai, nuci, câteva chilogramme de brânză, unt, etc. Alături, într'un despărțământ strâmt al prăvăliei, se deschisese și o mică „expoziție“ de țesături și lucruri de mână, țărănești.

Societatea era bântuită de boala concurenței și chiar a boicotului din partea celor concurați de ea, de boala neîncrederii, care făcea pe atâtea cooperative din țară să stea „deocamdată“ de-o parte, adică nici să se înscrie în federală, nici să lucreze cu ea. Și a mai fost „lipsa de experiență“ a conducătorilor, cari singuri și-o recunosc.

De aici „Federala“ și-a mai mutat bagajul de vre-o două ori, dar la fiecare mutare, ea căuta un vad mai bun — și locul pe care îl ocupă azi cu mărfurile ei, cari au trecut mult peste sacii de porumb și de fasole, poate s'o satisfacă în totul.

Astăzi „Federala“ se poate mândri, că a strâns în jurul ei cea mai covârșitoare parte a cooperativelor țărănești, că face afaceri mari, că lucrează direct cu mai multe cooperative și case mari din străinătate, pentru ea și pentru cooperativele federate.

O îndrumare sănătoasă a luat această societate de 8—10 luni prin solicitudinea de care s'a bucurat dela început din partea „Casei Centrale a băncilor populare“, dar îndeosebi prin osteneala unui om — un om trebuie la orice întreprindere! — care se găsește în conducerea prăvăliei și care a jertfit tot pentru ca această întreprindere națională să nu cadă în rușine. Mulțumită ostenelei și priceperii d-lui Crivăț, „Federala“ a ajuns, ca în trei luni, și numai din afaceri de comision, făcute în numele obștiilor sătești, să aibă un venit curat de 12.000 lei.

De-acum viitorul ei este asigurat. Printr'o schimbare a statutelor pe viitor și băncile pot fi primite în „Federală“.

*

13 Martie! Duminecă se împlinesc 5 ani decând studențimea universitară din București, a deschis în stradă lupta pentru apărarea limbei românești în Teatrul Național. Au trecut 5, vor trece 6 și vor trece apoi 10, 15, 20 și tot mai mulți ani. Cei împotriva cărora s'a îndreptat mișcarea și pentru apărarea cărora se scosese atâtea oaste, se vor deprinde încet încet cu credința, că se jignise unul dintre sentimentele cele mai alese ale oricărui Român cult, că deci se făcuse o greșală impunându-se pe prima scenă românească o limbă preferată de o anumită pătură a societății bucureștene. O dovadă pentru recunoașterea a-celeia greșeli e, că se promitea încă înainte de reprezentajie, că aceea avea să fie cea din urmă nesocotire a limbei românești la Teatrul Național, și o altă dovadă au fost rănii foarte mulți — și vre-o doi morți — din partea bieților soldați în seara de 13 Martie 1906 — și foarte puțini din partea studenților.

13 Martie a rămas sărbătoarea studențimei române de pretutindeni, hotărâtă în congresul tuturor studenților români, ținut la Iași acum doi ani. Și tot la 13 Martie se deschid cursurile celei dintâi universități populare române.

Să fie o întâmplare?... Fără îndoială e o întâmplare — dar o întâmplare fericită!

*

Luni, 14 Martie, se împlinesc 30 de ani de când, prin votul unanim al reprezentanților națiunii Prințul Carol a fost proclamat Rege al României. Ziua aceasta a fost sărbătorită în mod deosebit cu prilejul jubileului de 40 de ani al domniei, când regatul împlinise vârsta unui sfert de vec.

Astăzi, la împlinirea celor 30 de ani, este un motiv, dacă nu tot atât de însemnat ca acum 5 ani, în tot cazul un motiv destul de serios, ca ziua aceasta să fie sărbătorită în mod deosebit.

Ea va fi sărbătorită printr'un Te-Deum la Mitropolie în prezența autorităților civile și militare.

... Dacă nu e cumva prea puțin.

*

Nu se lipsește Românul nici de străin, nici de limba lui, nici de pământul pe care acesta îl dă. Grupe însemnate de „Moldoveni“ din Basarabia se tot coboară din spre Siberia, unde-i duseseră, ca să-i îmbogățească dragostea și politica rusească.

Probabil „Moldovenii“ noștri s'au simțit prea departe de „casă“, prea între străini că au lăsat pământ și tot — și au venit să-și poarte sărăcia acasă.

Să nădărdum, că măcar încercările făcute cu Românii cărora nu le trebuie nici limba nici dragostea suspectă a străinului îi vor convinge pe Ruși, că nu în colonizări și școli desnaționalizatoare va trebui să-și caute Muscălimea dominația asupra altor neamuri, ci în dreptate și lumină.

Asta ar putea fi recomandată și compatrioților noștri, mult mai rătăciți decât Rușii. E adevărat, că în Ungaria nu e o pustie de risipire a neamurilor, nici o masă așa de întinsă nu are poporul maghiar, ca să se poată pierde oamenii în ea. Aduc însă ei, în mijlocul altor neamuri, câte 100—200 de Unguri și au pretenția, ca prin ajutorul acestui element „civilizator“ și cu „Kossuth-nóta“ și „Talpra Magyar“ să rătăcească sufletul unui popor întreg.

Cor.

Corpurile Legiuitoare

SENATUL

— Ședința dela 9 Martie v. 1911. —

Prezidează d. Th. Rosetti, președinte provizoriu.

Pe banca ministerială d-nii Al. Marghiloman, B. Delavrancea și Titu Maiorescu.

La ordinea zilei rapoartele pentru validarea titlurilor nouilor aleși.

D. N. Negri secretar, dă cetire comunicatului adunării deputaților cu privire la alegerea birourilor.

D. Vasiliu-Christescu raportor, dă cetire raportului secțiunii a II-a.

Senatul validează fără nici o discuție alegerile din județele Dorohoi, Putna, Ialomița, Vlașca, Covurlui.

D. Președinte declară că până în prezent s'au validat 2/3 din aleși și deci Senatul este constituit, conform regulamentului.

Sunt validați apoi fără discuție aleșii județului Teleorman.

Vine la rând județul Iași și Senatul validează titlurile aleșilor celor două colegii.

D. Vasillu-Christescu, raportor, arată, că d. A. Xenopol a contestat alegerea dela colegiul universitar din Iași motivând-o pe faptul, că buletinele de vot ale celor doi candidați erau stampilate în chip deosebit. D-sa arată cu secția II s'a ocupat cu minuțiozitate de această contestație, dat fiind persoanele cari sunt în joc, și găsind-o neîntemeiată a respins-o.

D. Al. A. Bădărău: Observ că domnul raportor ne ține un discurs, pe când după regulament d-sa trebuie să se mărginească la citirea raportului, (Aplause).

D. Raportor, încearcă să continue.

D. Al. Bădărău, d-nule președinte, aceasta este un abuz și când e vorba de abuz, putem abuza și noi.

D. Pavel Brătășanu, te rugăm să citești, n'avem nevoie de comentariile d-tale.

D. Toma Stelian: D-le Președinte, vă rog să aplicați regulamentul.

D. Raportor se supune în cele din urmă și citește sfârșitul scurtului său raport, capitulând.

C. Dissescu: Fruntașul nostru începe prin a declara că este în joc onoarea majorității și că va trebui să invalideze pe alesul universității din Iași.

D. Moise Pacu: Senatul e stăpân pe judecata lui.

D. C. Dissescu: Intr'o țară constituțională nu e nimeni stăpân pe judecata lui, căci pe lângă judecători există țara și deasupra țării există D-zeu.

CAMERA

Sedința dela 9 Martie v.

Sedința se deschide la orele 2 și 25 minute.

Prezidează d. C. Olănescu, președinte.

Prezenți 114 d-ni deputați.

Pe banca ministerială se află d-nii D. Neștescu, N. Filipescu și I. Lahovari.

D. Gheorghe Scorțescu, prezintă o petițiune

din partea factorilor poștali care cer îmbunătățirea soartei lor.

Se procede la votarea comisiunii de petițiuni.

Se aleg d-nii Leon Căntăcuzino, N. Popovici, N. Butculescu, Lăbău Toma, M. Popp, V. Miculescu și C. Fortunescu.

Sunt asemenea aleși d-nii: Tamara Cardaș și general Scheletti membrii în comisiunea dela Casa de depuneri.

În comisia de Dotația Oastei sunt aleși d-nii Scondăcescu și căpitan Manolescu.

Deputații trec apoi în secțiuni spre a se constitui.

INFORMAȚIUNI

Arad, 22 Martie 1911.

O scrisoare

*Moș Nicolae,
Noroc, că nu sunt proprii a matală
Acele declarații-observații
În contra celor mari ai noastre nații,
Căci altfel prea ar fi de tot bălăe,
De ți-s'ar duce vestea'n mahalale!*

*În ce privește,
Că totuși în „Tribuna“ se susține
Că dumneata zici astfel să se scrie,
Noi trecem cu vederea — căci se știe
Ce ghinion moral te urmărește —
Iar slugile-ți sunt fără de rușine!*

Făgărășanu.

De-ale noastre.

Nou avocat român. Primim următorul anunț: Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Brașov, strada Lungă Nr. 9 (fostul hotel „București“). Cu stimă dr. Traian Pop, avocat.

„Cordiana“ inst. de credit și economii în Fofeldea (cu filiala în Agnita) și-a ținut adunarea generală în 12 Martie, sub prezidiul d-lui Ios. Lissai, șefcontabil al inst. „Albina“. S'a luat cu plăcere la cunoștință mesul progresiv al institutului, care cu active de cor. 680 mii a realizat un profit de cor. 16.950, cu 2000 cor. mai mare ca

anul premergător. Depunerile au crescut cu 30.000 și ating suma de cor. 315 mii. Fondul de rez. s'a urcat la cor. 34.000 și s'a creat un fond social de rezervă de cor. 2500. Fondul de penziuni este de cor. 2000. Reverimentul votat a fost cor. 7.300.000. Dividenda s'a stabilit cu 9% = 9 cor. S'au ales în direcțiune d-nii: Valeriu Bonea paroch Fofeldea, dr. Sim. Chețean, adv. Agnita și Ioan Neag, iar în Comitetul de suprav. Sim. Dragoman, învăț. Cichindeal, A. Milea, T. Sava, Pavel Manuil și Roman Maiang.

Aviz! Prelegerea populară amânată de pe 19 l. c. din comuna Sântă-Mărie, se va ținea în 26 Martie 1911 la orele 12 și jumătate la care adunare se convoacă cei interesați din nou și sunt rugați să invite și pe alții. D.-sânmartin, la 22 Martie 1911. Comitetul despărțământului.

Magazin de bucate. Aflăm cu bucurie, că institutul „Geogeană“, din Geoagiu, a hotărât în adunarea sa generală, din 15 Martie, înființarea unui magazin de bucate. Conducerea acestui institut a răspuns unei lipse adânc simțite, când a propus adunării generale, să ia între lucrările sale și negustoria cu bucate, care azi se află în mâna mulțimei de Jidovi ce pricep de minune să jupoaie poporul bun și muncitorii din aceste părți. Dacă unde-va în țara aceasta plaga acestor lipitori ale satelor apasă greu asupra poporului, atunci de sigur părțile acestea au de suferit foarte mult pe urma lor.

Dorim deci din toată inima, ca atât poporul din aceste părți, cât și institutul să-și vadă cât mai curând împlinite așteptările! („Tov.“)

Fapte bune. „Poporul“, institut de credit și cassă de schimb în Săliște, a făcut în anul acesta următoarele donațiuni culturale și de binefacere:

1. Școalei din Săliște 100 cor.; 2. Messei stud. rom. din Brașov 60 cor.; 3. Despărțământ. Săliște al Asociațiunii 50 cor.; 4. Reuniunea de înfrumșetare Săliște 50 cor.; 5. Reuniunea economilor Săliște 50 cor.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

MARY

— Roman de Björnsterne Björnson —

Traducere liberă de dr. Horia Petra-Petrescu

(6) — Urmare —

— „De unde știi tu asta?“

— „O știi, fiindcă mama și tata nu s'au despărțit nici când deolaltă.“

— „Aici ai dreptate“, completă tata, bucuros că poate aproba cel puțin una din invențiile astea ale d-nei Dawes, căci cele mai multe nu erau adevărate.

Cu cât înainta instrucția, cu atât prindea și d-na Dawes mai multă plăcere și cu atât mai bine căpăta stăpânire asupra fiicei. Și-a pus ca țință a instrucției d-na Dawes să stârpească viața viziuală a copilului — o moștenire dela mama ei — viață, care era în plină floare până acum, procurând bucurie tatălui ei.

Într'o zi de primăvară întră repede Marit în odaie și povesti tatălui ei, că în pomul bătrân dintre mormântul mamei și al bunicii, în pomul ăla bătrân și scorburos, se află un cuibuleț și'n cuibuleț sunt ouă foarte, foarte miștite.

— „Asta-i un salut dela mama, nu-i așa?“, El dete din cap și ieși cu ea, ca să vază și el cele descrise. Când ajunseră aproape, sburară pasările și începură să piuie jalnic.

— „Mama ne zice să nu ne apropiem?“ întrebă Marit pe tatăl ei. El dete afirmativ din cap.

— „Atunci tulburăm liniștea mamei?“ întrebă ea mai departe. El aprobă din nou.

— Se întoarseră amândoi fericiți și povestiră zăulica întreagă despre mama.

Când a povestit Marit d-nei Dawes ce s'a întâmplat, îi zise aceasta:

— „Fata mea, tată-tău zice „da“ la lucrurile astea, numai ca să nu te supere. Dacă ar putea să-ți trimită de veste ceva mama ta, ar veni ea singură.“

Nu se poate descrie, ce revoluție au provocat aceste cuvinte puține, dar pline de cruzime în sufletul copilei. Chiar și relația între Marit și tatăl ei s'a schimbat de atunci.

Instrucția își urma cursul ei regulat, tot astfel creșterea, până ce ajunse Marit să fie cam de treisprezece ani: o ființă lungă, slabă, cu ochi mari și păr roșu, minunat, cu o piele fină, albă, fără de pistru — ceea ce era deosebită față a d-nei Dawes.

Într'o zi veni tata din bibliotecă și întrerupse instrucția. Așa ceva nu s'a întâmplat nici odată în decursul atâtor ani de zile. Marit căpătă concediu, d-na Dawes merse cu tata în bibliotecă, dincolo.

— „Te rog, cetește scrisoarea asta?“

Dna Dawes ceti scrisoarea și află — ceea ce n'a presimțit ea nici odată — că bărbatul, care sta aici în fața ei și-i observa fața, în decursul lecturii, a ajuns milionar, nu milionar în coroane, ci milionar în dolari. Nu ridicase, dela moartea unchiului său și dela plata provizoră a datorțiilor

de bancă și a acțiilor ca companion al fratelui său, încă nimic și aici avea acum negru pe alb rezultatul.

— „Îți gratulez“, zise d-na Dawes și-i prinse dreapta cu amândouă mâinile ei; avea lacrimi în ochii ei. „Te înțeleg prea bine, dragă Krog, da — firește, vom face călătorii de aici înainte. Nu-i așa?“

El o privi cu ochii lui strălucitori surizând plin de lumină.

— „Ai ceva împotriva, d-nă Dawes?“

— „Dacă luăm servitorul cu noi n'am nimic împotriva; eu stau rău cu picioarele.“

— „Asta o să o ai și pretutindeni o să ținem cai și trăsură. Instrucția poate să urmeze, nu-i așa?“

— „Ba bine că nu, și cu atât mai bine va urma.“

Radia de bucurie d-na Dawes și plângea, toate-i dispăreau într'o mare bucurie. Zicea, că n'a fost în viața ei vreodată așa de fericită.

Patrusprezece zile după asta părăsira Krogskogenul cele trei persoane, în tovărășia unui servitor și a unei fete de casă.

CAPITOLUL AL IV-LEA.

Schimbarea de tron.

Au trecut trei ani și jumătate; tata s'a dus în timpul acesta de vreo câteva ori acasă, ceilalți însă nu. Acum însă se băteau serios cu gândul să petreacă o vară în Krogskogen. De aceea stăteau toți trei într'o prăvălie de confecțiuni din Viena. Doamna Dawes și Marit aveau

MAGAZIN IEFTIN
MAUTNER R.

👉 Ieftinătate generală surprinzătoare.

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzături, canafas (pânză lustrasă), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephir englez, albituri, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stoffe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Brad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1¹/₂—7 ore

ULTIME ȘTIRI

Taina Murășului.

Poem de actualitate. Comedia națională.
de Niță Ghimpe.

V.

Murăș Murăș!... Câte taine poartă valurile tale
Câte lacrimi și doruri... Murăș, Murăș... apă lină...
Murăș, Murăș... de trei zile și noi doi avem o taină...
Spune gureșelor unde, nu cumva s'o clevețească,
Dă poruncă valurilor, nu cumva s'o ducă 'n lume,
Că de nu, cu mine-i gata... Murăș, Murăș... apă lină...
Că de nu, cu mine-i gata... și 'n adâncul apei tale
Mi-o afla și eu sfârșitul... Nu vezi, și acum, că groaza,
Spaima, frica și presiunea cataclimei, ce-o să vină,
Cum mi-a turburat tot rostul și cum tremur ca o vargă?!
Dar tu nu știi, după masă, azi la Vas în cafeneauă,
Ce complot grozav urzit-au, cei grupați dela „Tri-
[buna“?!

Era tocmai punct la unu... și precis, ca protestarea
Nerăscumpăratei poliți — iată! vine: **Domnul Oncu**,
Bocu, **Scheopul și Montani** sar îndată să-i ajute
Să-și aghete 'n culu paltonul... **Giurgiu nu era de față**...
(Plata lui, ca responsabil, nu e chiar așa de mare,
Să-i ajungă 'n toată ziua și pentr-un capușin).
Trei minute 'n urmă iarăși se deschide largă ușa...
Și domnul, după tipicul slujbei, intră și se 'nchină:
Prea cucernicul părinte, **cuviosul Ciorogariu**.
Iarăși scena cu paltul... **S'apoi vin și ceilalți**...
Și s'ased cu toții 'n jurul mesei, ce cu siguranță
Va fi măruț cel de ceartă al muzeelor din țară:
Cărui să-i revină cinstea, marmura să i-o păstreze,
Document istoric, câte șvarturi s'au băut la dânsa
Câte blonde capușine... Până să răsară toată
Naționala 'nfelepciune, ce de-aici a emanat.
Și se 'ncing apoi palavre, dar isonu 'l poartă taica
Lică Pap, analizându-și pașii toți, câți i-a făcut...
Eu cum stau așa la masă, ascuzând discret nesomnul,
— Nu cumva, să mă cunoască — mă trezii, că-i ora trei.
Moșiam, dar sgomotul de scaune, me trezise:
Primul să ridică Raicu, iar pe urma lui o ceată...
Alungau se 'ndeptinească, ce neglijă Domnul Oncu,
Pe terenul economic, ocupat fiind cu „Presa“,
Rânduri, rânduri se respiră toți... înceată biliardul,
Numai într'un colț, în dreapta, la fereastra dela stradă,
Lângă o mescioară mică, se 'nfiripă o grupare...
Cine 's?!... **Oncu, Ciorogariu, Bocu, Scheopul și Montani.**
Eu de dincolo, cum nu știu... n'ascult... dar aud... de-

„**Taina Murășului**“... „**Cine-i?!**...“ „**Comedie națională**...“
„**Sca-andal**... **Un mizerabil!**...“ Glăsuia chiar domnul
[Oncu].

„**Puneți-l pe lepedeu**... **E sigur**... și-i atât de simplu...
Nu știu cărui i-a fost glasul, dar suna așa cucernic...
Și de-odată **Bocu, Scheopul și Montani**... toți ca unul
Răspunseseră într-o voce: „**L-om pândi la miezul nopței!**“
„**Că așa cu peana crudă și cu vorbe și cu bale**
„**Și cu răutatea numai, n'o să-l dovedim nici cândva,**
„**Dar e și mai rău de gură chiar ca noi**... și... are

„**Deci, cum nu 'l putem cu peana**... **Vom răpune cu cio-**
[magul!]

„**Domnule Nichin!**... **îndată să le dai avans, să 'bee**“ —
Zise strașnic Domnul Oncu: — „**Însă grijă să nu se**
[imbete!]

(Pe Nichin nici nu-l văzusem... cum e cel mai mic, firește
Îl zării abia, cu pumnii, când bătu în masă: „**Bine!**“)
Pupază pe toate astea... cu blândețea de călugăr,

să fie provăzute cu haine nouă, mai cu samă
Marit, careia îi erau toate hainele prea scurte.
Era în primele zile ale lunii Mai și era vorba
de costum de vară.
— „**Tatăl tău și cu mine, noi amândoi,**
credem, că ar fi bine să te hotărăști să porți
haine lungi. Ești prea mare acum“. Marit se
uita la tatăl ei, dar acesta își ațintea privirea
asupra stofelor de dinaintea lor. Doamna Dawes
vorbi în locul lui. „**Tatăl-tău mi-a spus de mai**
multe ori, că de câte ori te duci cu el la plim-
bare, se uită domnia la picioarele tale“. Tatăl se
neliniști. Chiar și doamna, care servea, observă
că se apropie o furtună. Nu pricepea limba, dar
putea ceti situația din fețele celor trei persoane.
În sfârșit auzi tatăl cum întrebă Marit cu o voce
schimbată cu desăvârșire, dar plină de prietinie:
„**Să umblu cu haine lungi, fiindcă a purtat și**
mama la vârsta mea haine lungi?“ — Doamna
Dawes privi speriată la Anders Krog, el însă se
întoarse cu totul. Marit zise: „**N-ai fost tu, mă-**
tușică Eva, cu mama când a căpătat haine lungi?
Nu? Ori poate tata?“

După astea nu s'a mai vorbit despre hai-
nele cele lungi. Nici nu s'a mai amintit despre
altceva. Au plecat.

Nu s'a mai întâmplat nimic. Se 'nțelege de
sine, că Marit s'a dus în ziua următoare, în loc
să meargă la instrucție, cu trăsura, cu tatăl ei,
ca să-și cumpere hainele. Tot atât de firesc a
fost, că au pornit de acolo în muzeu. De atunci
până la plecarea au ieșit zilnic cu trăsura. Nu s'a
mai ales nimic din orele de instrucție. Se du-

Cum se șade, care patime lumești nu are,
Cuviosul Ciorogariu — zise 'nceț, un: „**Ă... Ă... Amin!**“
Murăș, Murăș... vezi tu taina, ce ne-a turburat tot rostul...
Spune gureșelor unde, nu cumva s'o clevețească,
Dă poruncă valurilor, nu cumva s'o ducă 'n lume,
Că de nu, cu mine-i gata... **Murăș, Murăș**... apă lină...
Dar deodată prind cocoșii, să vestească miezul nopței
Și de-odată, par' c'o mie de vrăjite clopoșele
De argint răsună 'n noapte... tot așa de dulce sună
Râsul Ei, Stăpânitoarei... cum din neguri se desface...
„**N'am mai răs de mult atât, ca astăzi, fiți-ar fi de bine**...
„**Chiar de-aci ar fi ca și tu, să prinzi viață, vlagă nouă:**
„**Bine c-ai trecut odată peste focu 'ntâi al luptei,**
„**Peste groaza 'ntâi a morții**... Crezi, că doar eu nu știu
[totul?!]
„**Uite, cei de cari fi-e spaimă și fi-e frică și fi-e groază**
„**Stau acum la Vas și beau. Și... au uitat că s'ouă spre-**
[zece
„**Beau avansul**... **Ei, dar tocmai, dac'ar fi să se tre-**
[zească
„**Și să vină pân' aicea**... **Ce-ar vedea?! Intins de ape**
„**Curgătoare**... **iar de apă lor li-e frică, ca de dracul**
„**Că doar știi, că Buni Templieri nu's, nici antialcoo-**
[liști!
„**N'are dar să-ți fie teamă**... **Dar mai am o vorbă încă:**
„**Astăzi nu 'ți mai spun nimica**... **vino însă altă dată,**
„**Nu chiar mâne**... **uite, sunt doar unele considerații**
„**Și n'ași vrea, să-ți iasă vestea, că părinzi cu nopți**
[de-a rândul
„**Zorii dalbi ai dimineții**... **Lumea-i rea și poate crede,**
„**Că petreci prin cele crâșme**... **Mergi dar... însă vino**
[iară,
„**Când vei vrea**... **chiar mâni, ori poimâni... ori odat**
[la săptămână...“
Zise... și în unda apei, surizând a dispărut.

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

BIBLIOGRAFII.

—x—

Neui compoziții românești. Vestim cu plăcere
on. noștri cetitori iubitori de muzică adevărată
românească, că la **Librăria d'eezană în Arad, str.**
Deák Ferencz Nr. 33 se mai găsească de vânzare
încă câteva exemplare din frumoasele compoziții
pentru cor „**Dor și iubire**“ a d-lui **Constantin**
Savu. Caetul I. conține: **Motto** (cor mixt), **Frunză**
verde nunifar (doină, în grai basarabean, cor
bărb. cu solo de tenor), **Hora dela Drăgășani**
(cor mixt), **Dragostea dintâiu** (doină, cor mixt
în 5 voci cu solo de sopran), **Varia** (cor mixt,
5 voci), **Fa, Marișo!** (cânt. pop., cor mixt, cu
solo de bas I. și sopran), **Frunzuliță mușel**
cânt. pop., cor mixt). Prețul 2 cor. 50 fil.+10 fil.
porto postal, iar pentru România 2 lei 80 bani
+porto poștal.

Redactor responsabil: **Atanasiu Halmăgian.**

ceau sările toți trei la concertele sau la operă,
ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic. Voiau să
se folosească temeinic de timpul, care le mai
rămăsese.

În primele zile ale lui lunie au fost în Co-
penhage. Acolo-i aștepta o scrisoare a unchiului
Klaus. Ioergen Thiis, fiul lui adoptiv, ajunsese
sublocotenent. Klaus voia să aranjeze în casa sa
dela țară un „bal de primăvară“ și aștepta nu-
mai să se întoarcă cei din familia Krog. Li în-
treba, când vor sosi.

Marit s'a bucurat foarte mult la vestea acea-
sta. Cunoștea pe tânărul chipeș și drăgălaș, pe
Ioergen, care era fiul oficiantului districtual.
Mama lui a fost sora lui Klaus Krog.

Acum avea să se făurească planul unei
haine de bal. Consfătuirea a ținut foarte scurt:
nici una din cele trei persoane n'a spus nici o
vorbă. Ce era mai interesant la întrebare între-
barea: are să fie haina aceasta lungă sau scurtă,
o reținea fiecare pentru sine. Când a sosit ceas-
ul epocal când i-s'a luat măsura, a întrebă
doamna, care îndeplinea serviciul acesta: „**Dom-**
nișoara vrea de sigur o rochie lungă?“ Marit
s'a uitat la d-na Dawes; d-na Dawes s'a 'nroșit
până în albul ochilor. Ce a fost și mai grav:
chiar și doamna cu măsura s'a înroșit. A luat
măsura repede-repede, după rochia cea scurtă,
care o avea Marit.

În 20 lunie s'a dat balul. O zi cu zăduf,
fără de soare! Când a acostat vaporul, care adu-
cea pe Marit și pe tatăl ei, se aflau oaspeții în
grădină, în fața casei celei mari dela țară. Ei

Cele mai noi susceperi de
plăci pentru ●
gramofon: ●

Hulló falevél

din „**Czigányszerelem**“ și din
□□ „**Balkáni hercegnő**“ □□

se capătă la

Koch Dániel

Arad, str. Deák-Ferencz.

Vis-à-vis de hotelul „Crucea albă“.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,

aur, argint zdrobit și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel
mai mare din Arad. Cea mai ieftină
sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Trag binevoitoarea atențiune a
on. public asupra institutului
meu de
spălat și călcat

bine aranjat, în care primesc tot
felul de **curățire.** —

Cu stimă:

SZABÓ BALINTNÉ, Arad
str. Deák Ferencz Nr. 7.

doi au fost cei din urmă. Marit a pășit singur
pe țărnire. Bătrânul Klaus, un domn lung, sub-
țire, se coborî spre ea, călcând cu picioarele lu
din niște pantaloni grozav de largi; n'avca pă-
lărie. Chelia lui lucea par'că ar fi fost lustruită,
iar fața îi strălucea. O reținu cu o mișcare a
mâinii, în timp ce strigă lui Anders Krog, care se
afila pe vapor:

„Nu te scobori și tu?“

„Nu, nu, îți mulțumesc.“

Vaporul se depărta. Abea acum se uită el
la Marit, pe care i-o descriesese doamna Dawes
în scrisorile ei lungi drept frumusețea cea mai
desăvârșită, care o văzuse ea vre-odată. Se uită
la ea fix, se complimentă și se apropie de ea;
mirosea unchiul Klaus a tutun și-și ținea des-
chisă gura, care nu era prea gustoasă. I-a oferit
brațul. Ea însă, se prefăcu, ca și când n'ar fi
băgat de samă. Marit avea o manta lungă, fără
de mâneci, apoi îi urmă, urcând spre ceilalți.
Aici zise Klaus: „**Vă aduc pe regina balului!**“
Cuvintele acestea atinse pe ceilalți, atinse pe
toți; începutul nu promitea deci prea multe.
Ioergeu, care era mai aproape, apărui repede, făcu
un compliment și se oferă să-i ia mantaua și
pălăria; ea însă salută numai, mândră și mersu
mai departe. Partea aceasta nu corespundea ma-
nierelor elegante.

(Va urma)

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér 25, palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă.

Pentru camere de dormit dela 190 fl.

**NEUSCHLOSZ
BUTOR****Sufragerie** (prânzitor),
dela **140 florini.****Garnituri de salon,**
dela **95 florini.**Prețuri de cumpă-
rare convenabile!Se vând exclusiv **MOBILE**
de lemn tare și vestit
NEUSCHLOSZ.Furnisorul societății
căilor ferate ungare.**Atelier de I-u rang.**

La administrația ziarului

„Românul“se primesc anunțuri cu prețurile
cele mai moderate.Tobuze pentru Țigaretete
de fabrica

Bardou

care sunt mai bune și mai
plăcute, se capătă la —Librăria **FRĂȚII ROTH**

ARAD, Andrássy-tér. (Vis-à-vis de Monumentul-sfânt).

**TIPOGRAFIA
DIECEZANĂ**

ARAD, STR. BATTYÁNYI 2.

Asortată fiind cu cel mai
variu și mai modern ma-
terial pentru lucrări ce
ating arta tipografică, se
recomandă a execută tot
felul de tipărituri ca : Do-
cumente, liste de escompt
percepțiuni și erogațiuni,
invitări pentru petreceri.Mare asortiment
de
ghete de balîn culoarea aurului, din atlas
albastru și trandafriu, din
piele de lack și chevreauxla
Weinberger János

cel mai distins magazin de ghetete.

ARAD, Andrássy-tér nr. 20.

25 (11)

Mijloc excelent diuretic și disolvant de
flegmă, beaură vindecătoare, curat
sau amestecat cu vin, ne dă o beaură
vindecătoare răcoritoare foarte plăcută**Izvorul de apă minerală de Málnási**
= apă minerală naturală alcalică =

Se capătă

„SICULA“ soc. pe acții Málnásfürdő com. Háromszék.

Magazin principal în Arad:
Rubinstein M.

Telefon Nr. 188.

Prețul: 1 litru expedit acasă pentru schimbul sticlei 20 fl.

Librăria diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți și recvizite bisericești:

Aghiazmatar legat	8.—
Acaftistul sf. născătoare de D-zeu și alte rugăciuni leg. simplu	1·70
Acaftistul născ. de D-zeu cu litere cirile simplu leg. 3.—, în pele leg.	4.—
Apostolul cu litere latine leg. simplu în pânză și pele neagră 9·50, în pele roșie	11·50
Biblia ilustrată cu litere cirile, testamentul vechi și nou broșat	10.—
Ceaslov mic cu litere latine leg. simplu 2·40, leg. în pele	4.—
Ceaslov (Orologiul cel mare) leg.	30.—
Evanghelie cu litere latine leg. 25.—, legătură în pele și aurită 35.—, în catifea, aurită și cu cei 4 evangheliști în colțuri	125.—
Evhologiu (Molitvelnic) cu litere cirile leg. (cu litere latine sub tipar)	5.—
Liturgiile sf. păr. Ioan Chrisostom, Vasile Cel Mare și Grig. teologul leg. în pânză și pele neagră Cor. 8.—, în pele roșie	10.—
Mineile pe 12 luni în 12 vol. leg.	172.—
Octoich mare cu litere latine leg. în pele	27.—
Penticostar ciril leg.	16.—
» latin »	12.—
Psaltirea împăratului și prorocului David cu litere latine, format mare, legată à 7 și 9.—	9.—
Psaltirea mică legată	2·40
Tâlcul evangheliilor ciril, broș.	2.—
Triodul, cu litere latine, leg.	27.—
Noul testament, broș.	4.—
Tipicul chemării duhului sfânt	—30
Carte de rugăciuni de calistrat Coca, format mic (portativ), leg. simplu	1·60
legată în plus à 3, 5 și 6.—	
legată în celuloid 3·20 și 6, în pele fină 7·50	

Predici.

Scriban I. 50 Predici populare	2.—
Econ. Stavrofor V. Predeanu Predici Exegetico morale, un vol. mare	9.—
Boiu Seminte din agrul lui Christos. Cuvântări bisericești pe toate duminicile, praznicele și sărbătorile de peste an, 3 vol.	9.—
Popfiu I. Predici pentru Dumineci	4·40
Papiu I. Cuvântări bisericești pentru sărbătorile de peste an	3.—
— Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de moarte	3.—
Criste V. Predici pentru Duminecile de peste an	1·60
Iorga N. Cuvântări la înmormântare și pomnire	—80
Inocențiu arhiepiscopul Odesei. 51 Cuvântări la postul mare, trad. de arh. Nic. Bacaoanu	3.—

Dr. T. Tarnasvschi și Dr. Voiuschi, Predici pentru toate Duminicile anului bisericesc, ediția a II-a îngrijită de Dr. D. Cioloca, vol. I. și II. à 7·50
Nicorescu I., Predici pentru Dumineci 3.—

Potire din bronz aurit 23¹/₂ cm, înalt cu disc 36.—
» » argint de alpaca cu disc aurit 60.—
» » bronz, paharul și discul din argint curat și aurit 1·20—1·50
Cutie pentru mir la sfântul botez din argint de china 26.—
» pt. sfânta cuminecătura la morboși din argint china 30.—
Linguriță pentru sfânta cuminecătura 4.—
din argint aurit 9.—
Copie de bronz aurit cu ascuțiș de oțel argint aurit 9.—
Candele din metal alb à 6, 8, 10, 20, 30 cor. bucata, argint china à 30, 40, 70 100 cor. bucata.
Cadelnițe după ritul ortodox din argint de China sau Alpaca à 20, 24, 30, 40 și 50.—
Cruce pe altar sau portativ din lemn frumos lucrate 4.—
din argint de china cu Domnul Christos gravat în cruce și cu decoruri aurite à 15, 20, 30, 40 cor. bucata.
Din argint China cu Domnul Hristos în Email și cu decoruri aurite à 20 32 40, 60, cor. bucata.
Steluță de bronz aurit 9.—
din argint curat 15.—
Ripide din lemn frumos lucrate și aurite à 20, 24, 30 cor. bucata.
Vase pentru apă și vin cu tavă din alpaca 24.—
Litier din argint China 85.—
Chivot » » » 110.—
Clopoșel pentru altar 10.—
cu 4 sonerii 30.—
Ornate (odajdii) bisericești în toate execuțiunile dela 140—1000 Cor.
Ornate negre dela 50—150 Cor.
Prapori în toate mărimile și de orice culoare dela 60—300 Cor.
Brâne preoțești metrul 9.—
Pălării preoțești fine 10.—
Prăznicare execuție foarte frumoasa, lucrate pe lemn de tei conform prescrierei bisericești noastre 9 cor. bucata.
Mormântul Domnului dela 100—300 Cor.
Icoane sfinte pictate în olei pe pânză orice mărime dela 10, 20, 40 până la 100 cor. bucata.
Stihare pentru copii à 10 cor. bucata.
Coroane la cununie din spic frumos lucrate à 20 cor. părechea.

Cataloage se trimit la cerere gratis și franco.